

SAMLENOTAT

Samlenotat til EPSCO-rådsmøde den 16. juni 2022

7. juni 2022

J.nr. 2022 - 1324

CALI

1. Forslag til direktiv om forbedring af arbejdsvilkår for platformsarbejde.....	2
2. Det europæiske semester 2022 og en mulig procedure for sociale ubalancer	17
3. Nationale 2030-mål et år efter det sociale topmøde i Porto	22
4. Rådshenstilling om individuelle læringskonti	27
5. Rådshenstilling om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet.....	42
6. Beskæftigelse af personer med handicap	49
7. (evt.) Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til at ratificere ILO's konvention om afskaffelse af vold og chikane i arbejdslivet.....	51

1. Forslag til direktiv om forbedring af arbejdsvilkår for platformsarbejde

- Fremskridtsrapport

KOM (2021) 762

Revideret notat. Ændringer ift. grund- og nærhedsnotat af 21. januar 2022 markeret med streg i venstre margin.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 10. december 2021 offentliggjort forslag til direktiv om forbedring af arbejdsvilkårene for platformsarbejde. Den danske sprogversion af direktivforslaget er modtaget den 17. december 2021.

Direktivforslaget om platformsarbejde skal sikre korrekt beskæftigelsesstatus for platformsarbejdere; det vil sige, at forslaget skal sikre mere klarhed om, hvornår en platformsarbejder anses som arbejdstager eller som selvstændigt erhvervsdrivende. Derudover skal direktivforslaget sikre gennemsigtighed i algoritmeledelse samt bedre mulighed for myndighedernes håndhævelse, herunder på tværs af landegrænser.

Gennemførelse af direktivforslaget kræver lovgivning, bl.a. i forhold til formodningsreglen og reglen om omvendt bevisbyrde i forhold til platformsarbejders beskæftigelsesstatus, ligesom der vil skulle lovgives om pligter og rettigheder vedrørende algoritmeledelse, gennemsigtighed m.v. Omfanget af nødvendig lovgivning afventer de videre forhandlinger.

Regeringen hilser initiativet velkomment og støtter direktivforslagets formål med at skabe bedre vilkår for personer, der arbejder via digitale platforme. Regeringen vil arbejde for et direktiv, der respekterer nationale arbejdsmarkedsmodeller, national kompetence og arbejdsmarkedets parter autonomi.

Regeringen støtter, at et direktiv giver mulighed for, at der nationalt indføres en formodningsregel, så platformsarbejdere anses som lønmodtagere. Regeringen vil arbejde for et nationalt råderum i formodningsreglen under hensyntagen til den danske arbejdsmarkedsmodel.

Medlemslandene har overordnet taget positivt mod forslaget, om end mange medlemslande har behov for afklaring af en lang række spørgsmål.

2. Baggrund

Direktivforslaget er en del af en pakke, der også indeholder udkast til retningslinjer om anvendelsen af EU-konkurrencereglerne på kollektive overenskomster om soloselvstændiges arbejdsvilkår. Endelig indeholder pakken en tværgående meddelelse med titlen ”Bedre arbejdsbetingelser for et stærkere socialt Europa: høste det fulde udbytte af digitalisering for fremtidens arbejdsmarked”.

Pakken tager afsæt i, at flere europæere arbejder via digitale platforme, herunder på tværs af landegrænser. Dette bidrager til innovation og vækst; men skaber samtidig

behov for at sikre platformsarbejders arbejdsvilkår og understøtte udvikling af en bæredygtig platformsekonomi.

Udgangspunktet for forslaget er, at digitale arbejdsplatforme ifølge Kommissionen fremmer innovation og nye forretningsmuligheder og skaber muligheder for kunder og virksomheder. Digitale virksomheder giver nye muligheder for at matche udbud og efterspørgsmål af arbejdskraft og giver muligheder for indkomst eller supplement til indkomst, herunder også for personer, som har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet. Ligeledes har platformsvirksomhederne bredere adgang til forbrugere og til at udvikle nye forretningsmodeller. Således har digitale platforme skabt nye vækstmuligheder for platformsvirksomhederne og samtidig fleksibilitet for arbejdstagerne.

Digitale forandringer har dog samtidig givet nye udfordringer på arbejdsmarkedet, idet det traditionelle forhold mellem arbejdstager og arbejdsgiver er blevet mere uklart. På den baggrund understregede EU-Kommissionens formand Ursula von der Leyen i sine politiske guidelines, at der var behov for at forbedre arbejdsvilkårene for platformsarbejdere.

Ifølge Kommissionen er op mod 5,5 mio. mennesker i EU reelt arbejdstagere på trods af, at de er klassificeret som selvstændige, hvorved de ikke har de rettigheder, der gælder for arbejdstagere, herunder vedrørende arbejdsforhold og social sikring.

Automatisk overvågning og beslutningstagning styret af algoritmer erstatter i følge Kommissionen samtidig i stigende grad ledelsesmæssige funktioner, herunder fordeling af opgaver, instruktion, evaluering, tildeling af incitamenter og pålæg af sanktioner. Arbejdstagerne mangler imidlertid ofte information om, hvilke oplysninger der findes om dem, og hvordan beslutningerne træffes.

Mange platformsvirksomheder opererer på tværs af landegrænser, ligesom platformsvirksomheder ofte er placeret i ét medlemsland, mens arbejdet udføres i et andet. Imidlertid betyder manglende adgang for de nationale myndigheder til oplysninger om platformsarbejderne og deres vilkår, at håndhævelse af eksisterende regler om arbejdstagerrettigheder samt rettigheder til social beskyttelse kompliceres.

Det foreslåede direktiv er baseret på Traktatens artikel 153. Artikel 153, stk. 1, litra b), giver Unionen beføjelse til at støtte og supplere medlemsstaternes indsats med henblik på at forbedre arbejdsvilkårene. Artikel 153, stk. 2, litra b) giver mulighed for efter den almindelige lovgivningsprocedure at vedtage direktiver, der fastsætter mindstekrav under hensyntagen til de vilkår og tekniske regler, der gælder i hver enkelt medlemsstat.

Direktivforslaget er også baseret på artikel 16, stk. 2 for så vidt som det omhandler situationen for personer, der udfører platformsarbejde, i forbindelse med beskyttelse af deres personoplysninger, der behandles af automatiserede overvågnings- og beslutningsordninger. Denne artikel bemyndiger til at fastsætte regler om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

3. Formål og indhold

Direktivforslaget skal forbedre arbejdsvilkårene for personer, der arbejder via platforme. Det skal ske ved 1) at sikre personer, der arbejder via digitale platforme den korrekte juridiske ansættelsesstatus baseret på de faktiske ansættelsesforhold. Direktivet indeholder forslag om en formodningsregel, som medfører, at der er tale om et arbejdstagerforhold, såfremt en række kriterier er opfyldt; 2) at sikre retfærdighed, gennemsigtighed og ansvarlighed i platformes brug af algoritmer, herunder særligt i forbindelse med automatisk overvågning og beslutningstagen; 3) at øge gennemsigtigheden og sporbarheden i platformøkonomien, herunder på tværs af landegrænser.

Kapitel 1: Generelle bestemmelser

- Kapitellet beskriver formålet med direktivforslaget og definerer dets anvendelsesområde. Direktivforslaget omfatter personer, der udfører platformsarbejde i EU, uanset beskæftigelsesstatus, dvs. uanset om den pågældende er lønmodtager eller selvstændigt erhvervsdrivende. Der sondres mellem ”platformsarbejdere” (arbejdstagere) og ”personer, der udfører platformsarbejde” uanset beskæftigelsesstatus, hvilket også omfatter selvstændige, idet visse af bestemmelserne også omfatter denne gruppe.
- Direktivforslaget vil gælde for digitale platforme, der tilrettelægger platformsarbejde, som udføres i EU, uanset hvor platformen er etableret.

Kapitel 2: Beskæftigelsesstatus

- Medlemsstaterne forpligtes til at have passende procedurer til at kontrollere og sikre korrekt beskæftigelsesstatus for personer, der arbejder via platforme.
- Vurdering af beskæftigelsesstatus skal baseres på et princip om de faktiske omstændigheders forrang.
- Der foreslås indført en formodningsregel, hvorefter der antages at gælde et ansættelsesforhold, hvis den digitale platform kontrollerer visse elementer af arbejdets udførelse. Der foreslås følgende fem kriterier: 1) at aflønningsniveauet fastsættes, eller at der fastlægges øvre grænser herfor i praksis, 2) at det kræves, at den person, der udfører platformsarbejde, overholder specifikke regler med hensyn til udseende, adfærd over for modtageren af tjenesten eller udførelse af arbejdet, 3) at arbejdets udførelse overvåges, eller at kvaliteten af arbejdsresultatet kontrolleres ad elektronisk vej, 4) at friheden til at tilrettelægge arbejdet i praksis begrænses, navnlig friheden til at vælge arbejdstid eller fraværsperioder, til at acceptere eller afvise opgaver eller til at benytte underleverandører eller stedfortrædere og 5) at muligheden for at etablere en kundebase eller udføre arbejde for tredjeemand i praksis begrænses. Der formodes at være tale om et ansættelsesforhold, såfremt to af disse kriterier opfyldt.
- Medlemsstaterne forpligtes til at sikre retlige og administrative procedurer til at afkræfte den retlige formodning, såfremt der er tale om selvstændig

virksomhed. Formodningsreglen suppleres desuden af en omvendt bevisbyrde-regel, således at det påhviler platformsvirksomheden at bevise, at den, der udfører platformsarbejdet ikke er i et ansættelsesforhold.

Kapitel 3: Algoritmeledelse

- Digitale platforme forpligtes til at informere arbejdstagere om brugen af algoritmer samt de centrale funktioner i automatiserede overvågningssystemer, som anvendes til at overvåge, kontrollere og evaluere udførelsen af arbejdet, og som automatisk tager beslutninger om eksempelvis adgangen til opgaver, indtjening, sundhed- og sikkerhed, arbejdstid, forfremmelser og kontraktmæssige status. Det præciseres, i hvilken form og på hvilke tidspunkter disse oplysninger skal gives, samt at de også skal stilles til rådighed for relevante myndigheder og arbejdstagerrepræsentanter.
- Desuden fastsættes det, at platformsvirksomheder ikke må behandle personoplysninger, som ikke er nødvendige for opfyldelsen af kontrakten.
- Medlemsstaterne skal sikre, at platformene jævnligt fører tilsyn med deres systemer og algoritmer og i særlig grad med de individuelle beslutninger, der træffes eller støttes på grundlag heraf. Platformene skal særligt sikre, at algoritmer ikke har negativ effekt på det fysiske og psykiske arbejdsmiljø.
- Digitale platforme skal sikre tilstrækkelige menneskelige ressourcer og kompetencer til tilsynet.
- Medlemsstaterne skal sikre, at platformsarbejdere har ret til at få en skriftlig forklaring fra den digitale arbejdsplatform på enhver beslutning, der træffes eller støttes af et automatiseret overvågningssystem. Platformen skal udpege en kontaktperson, som har den nødvendige kompetence, udannelse og beføjelse til at udføre funktionen.
- Det fastsættes, at såfremt en platform beslutter at begrænse, suspendere eller afslutte en brugers konto eller at afvise at aflønne platformsarbejderen, skal platformen give en skriftlig begrundelse herfor. Desuden fastsættes mulighed for at klage over beslutningen og om nødvendigt modtage passende kompensation.
- Platformen informerer og hører arbejdstagere eller arbejdstagerrepræsentanter om algoritmiske ledelsesbeslutninger, f.eks. hvis der foretages væsentlige ændringer i den algoritmiske styring.
- Bestemmelserne om gennemsigtighed, menneskelig overvågning og revision gælder også for personer, som udfører arbejde via platforme som selvstændige.

Kapitel 4: Gennemsigtighed med hensyn til platformsarbejde

- Digitale platforme, som er arbejdsgivere, forpligtes til at indberette arbejde udført af platformsarbejdere til de kompetente arbejdsmarkeds- og socialsikringsmyndigheder i det medlemsland, hvor arbejdet udføres, samt at udveksle de oplysninger, som er nødvendige efter nationale regler og procedurer. Bestemmelsen er særligt relevant i de tilfælde, hvor platformsvirksomheden er etableret i et andet land end det, hvor arbejdet udføres.

- Dette omfatter antallet af personer, der regelmæssigt udfører arbejder via platformene, deres beskæftigelsesstatus eller kontraktlige status samt de generelle vilkår for kontraktforholdet.

Kapitel 5: Retsmidler og håndhævelse

- Medlemsstaterne skal sikre adgang til effektiv og upartisk tvistbilæggelse samt til compensation, såfremt rettigheder er overtrådt.
- Medlemsstaterne skal sikre, at repræsentanter for platformsarbejderne kan tage part i juridiske eller administrative procedurer med henblik på at håndhæve reglerne i direktivet.
- Digitale platforme skal tilvejebringe mulighed for, at personer, der udfører platformsarbejde kan kontakte og kommunikere med hinanden, samt at de kan kontaktes af arbejdstagerrepræsentanter gennem platformens digitale infrastruktur eller lignende.
- Nationale domstole og relevante myndigheder skal have adgang til at anmode platformsvirksomheden om at give relevant materiale under behandlingen af en sag, som vedrører korrekt beskæftigelsesstatus, herunder fortroligt materiale om algoritmer, hvis det vurderes relevant.
- Medlemsstaterne forpligtes til at tilvejebringe beskyttelse mod negative følger til personer, som arbejder via platforme, og som klager over brud på deres rettigheder efter direktivet.
- Hvis en person er af den opfattelse, at han eller hun er blevet afskediget eller har været udsat for foranstaltninger med tilsvarende virkning (f.eks. at vedkommendes konto er blevet deaktiveret) på grundlag af at have udøvet sine rettigheder i henhold til direktivet, pålægges det platformsvirksomheden at løfte bevisbyrden for, at der er tale om objektive grunde.
- Datatilsynsmyndighederne, der er ansvarlige for håndhævelsen af GDPR, skal også være ansvarlig for anvendelsen af bestemmelserne i direktivet om algoritmer og skal desuden være kompetent til at udstede bøder i overensstemmelse med forordningen herom.
- Myndigheden skal desuden samarbejde med de myndigheder, som er ansvarlige for arbejdsmarked og sociale ydelser, når det er relevant for håndhævelsen af direktivet, og medlemsstaterne skal fastlægge regler om bøder.

Kapitel 6: Afsluttende bestemmelser

- Medlemsstaterne må ikke på baggrund af direktivet reducere det beskyttelsesniveau, som allerede er gældende, og direktivet forhindrer ikke medlemsstaterne i at vedtage love, regler eller administrative bestemmelser, som er mere gunstig for platformsarbejderen.
- Der fastsættes en implementeringsfrist på to år efter direktivets ikrafttrædelse. Medlemsstaterne kan overlade implementeringen til arbejdsmarkedets parter.
- Kommissionen skal gennemføre en evaluering fem år efter direktivets ikrafttrædelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog den 16. september 2021 en resolution om rimelige arbejdsvilkår, rettigheder og social beskyttelse for plattformsarbejdere – nye beskæftigelsesformer, der er knyttet til den digitale udvikling.

Europa-Parlamentet finder, at den europæiske juridiske ramme er utilstrækkelig, og at mange plattformsarbejdere ikke nyder de rettigheder, som følger af de forskellige EU-instrumenter, fordi deres beskæftigelsesstatus defineres fejlagtigt.

Europa-Parlamentet hilser et initiativ fra EU-Kommissionen velkomment og opfordrer til, at plattformsarbejdere sikres tilstrækkelig beskyttelse og rettigheder samt til gennemsigtighed i algoritmerne for opgavefordeling, vurderinger og interaktioner.

Europa-Parlamentet ventes at arbejde for, at plattformsarbejdere i udgangspunktet anses for at være lønmodtagere.

5. Nærhedsprincippet

Direktivforslaget er baseret på Traktatens art. 153, stk. 1 litra b, som giver mulighed for at støtte og supplere medlemsstaternes indsats for at forbedre arbejdsvilkårene. Supplerende anvendes Traktatens art. 16, stk. 2, som vedrører beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Plattformsøkonomien er kendetegnet ved fleksibilitet og konstant tilpasning af forretningsmodeller. Virksomhederne er ikke nødvendigvis knyttet til en bestemt lokalitet, idet de primære aktiver er algoritmer og data, hvilket muliggør en hurtig tilpasning til andre medlemsstats markeder og lovgivning, herunder at søge mod markeder med lempeligere regler.

Plattformsvirksomheder har ofte hjemsted i én medlemsstat, mens de opererer gennem personer, der er baseret andre steder. Ifølge Kommissionen gælder, at 59 procent af de personer, der arbejder gennem europæiske plattforme, har klienter i andre lande, hvilket skaber kompleksitet i de kontraktlige forhold og usikkerhed for myndighederne vedrørende social sikring, arbejdsforhold og skatteforhold på tværs af landegrænserne. Risikoen for manglende overholdelse af nationale regler og hindringer for imødegåelse af sort arbejde er højere i grænseoverskridende situationer, navnlig når det drejer sig om plattformsarbejde.

Kommissionen angiver, at formålet udover at beskytte arbejdstagerne og undgå et nedadgående pres på arbejdsvilkårene også er at understøtte lige konkurrencevilkår mellem europæiske plattformsvirksomheder, hvorfor et initiativ på EU-niveau er nødvendigt.

Et initiativ på EU-niveau giver mulighed for at fastsætte regler, der er gældende for samtlige plattformsvirksomheder i EU, og etablering af minimumsregler vurderes at bane vejen for konvergens i opadgående retning og lette udviklingen af en europæisk plattformsøkonomi.

Generelt finder regeringen ikke grundlag for at tilsidesætte Kommissionens vurdering af nærhedsprincippet, herunder at der tale om håndhævelse af et eksisterende

retsprincip på EU plan, og at målet om ensartet anvendelse og håndhævelse i EU nødvendiggør bindende regler i direktivform.

6. Gældende dansk ret

Der findes på nuværende tidspunkt ikke regulering specifikt for arbejde, der udføres via digitale platforme.

Beskæftigelsesstatus

Den danske arbejdsmarkedsmodel er kendetegnet ved, at arbejdsmarkedets parter via kollektive overenskomster fastlægger, hvad der gælder i forhold til løn- og arbejdsvilkår.

Overenskomsterne suppleres på en række områder af den arbejdsretlige lovgivning, der bl.a. fastsætter regler om sikring af arbejdsvilkår og beskyttelse af den person, der udfører arbejdet (ferieregler, anti-diskriminationsregler, arbejdsmiljøregler mm.), regler om medarbejderinddragelse (repræsentation, information og høring). Dertil kommer regler om social sikring (ydelse ved ledighed, sygdom, pension mm.).

Samlet udgør overenskomster, lovgivning, den individuelle ansættelsesaftale og en række retsprincipper udviklet af det fagretlige system og de almindelige domstole det arbejdsretlige regel- og normsæt.

I forhold til ”beskæftigelsesstatus” skelnes der i dansk ret mellem arbejde, der udføres i et ansættelsesforhold og arbejde, der udføres af selvstændigt erhvervsdrivende. Når arbejdet udføres i et ansættelsesforhold gælder de arbejdsretlige regler; alternativt udføres arbejdet af en selvstændigt erhvervsdrivende for en opdragsgiver inden for kontraktrettens rammer. Den kategori, som et konkret arbejdsforhold hører til, er dermed bestemmende for, hvilke regler der skal overholdes i relationen mellem parterne, og hvem der har ansvaret for, at reglerne bliver overholdt.

Beskæftigelsesstatus afgøres ved, at der tages udgangspunkt i et ”arbejdstagerbegreb” (omtales også ofte som ”lønmotagerbegreb”), der definerer, hvornår en person, der udfører arbejde, er at betragte som lønmotager/arbejdstager. Hvis ikke personen er omfattet af arbejdstagerbegrebet, betragtes den pågældende som selvstændigt erhvervsdrivende.

Der anvendes ikke et fuldstændig ensartet tværgående arbejdstagerbegreb på tværs af lovgivningen, hverken i de arbejdsretlige love eller i anden lovgivning som fx arbejdsmiljø- eller skattelovgivningen. I stedet defineres arbejdstagerbegrebet i relation til hver enkelt lovs anvendelsesområde under hensyn til lovens specifikke formål. Uanset lovgrundlaget består arbejdstagerbegrebet af en række delelementer, der alle indgår i en samlet vurdering.

I situationer, hvor der er tvivl om, hvorvidt arbejdet er udført af en arbejdstager eller en selvstændigt erhvervsdrivende, har retspraksis fastlagt en række kriterier til brug for vurderingen. Der er tale om relativt faste kriterier, men vægtningen af kriterierne indbyrdes er ikke ensartet. Det gælder også den vægt det fagretlige system

og de almindelige domstole tillægger de konkrete omstændigheder i den enkelte sag.

Det medfører, at det kan være vanskeligt at forudse den pågældende persons beskæftigelsesstatus, herunder om pågældende klassificeres som arbejdstager/lønmodtager eller selvstændigt erhvervsdrivende, og således, om forholdet retligt set placerer sig indenfor eller uden for de arbejdsretlige reglers gyldighedsområde.

Bevisbyrde

Det almindelige udgangspunkt i dansk ret er, at der er ligefrem bevisbyrde. Det betyder, at vedkommende, der påstår at have et krav, skal løfte bevisbyrde for, at kravet består.

Den ligefremme bevisbyrde gælder i den ansættelsesretlige lovgivning. Eksempelvis vil den, der gør gældende, at han/hun er lønmodtager, og derfor fx har ret til ferie, skulle godtgøre, at der består en ansættelsesrelation mellem den pågældende og en potentiel arbejdsgiver.

Udgangspunktet er fraveget i ligebehandlingsloven, hvor der er omvendt bevisbyrde. Ligeledes er udgangspunktet fraveget i forskelsbehandlingsloven, hvor der er delt bevisbyrde.

Algoritme-ledelse

Brugen af algoritmer via digitale platforme, herunder algoritmeledelse, er på nuværende tidspunkt ikke specifikt reguleret i dansk ret.

Det er de generelle regler om ledelsesretten, der finder anvendelse også ved ledelse via algoritmer. Det er et almindeligt ansættelsesretligt princip, at en arbejdsgiver har ledelsesretten i forhold til sine ansatte. Ledelsesretten har karakter af en retlig standard og antages at gælde ved alle ansættelsesforhold. Ledelsesretten er udtrykkeligt fastsat i hovedaftalen mellem Dansk Arbejdsgiverforening (DA) og Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH, tidligere LO).

I en ansættelsesrelation gælder de generelle regler om information og høring af lønmodtagere (enten i medfør af en kollektiv overenskomst eller lov om information og høring af lønmodtagere), hvorefter lønmodtagerne skal informeres og oplyses om spørgsmål af væsentlig betydning for deres ansættelse. Endvidere skal lønmodtagerne høres på baggrund af den modtagne information og have mulighed for at komme med en tilkendegivelse over for ledelsen på den virksomhed, hvor de er beskæftigede.

De generelle databeskyttelsesregler finder anvendelse i relation til beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af deres personoplysninger. Det giver personer, der arbejder via digitale platforme en række rettigheder med hensyn til deres personoplysninger uanset deres beskæftigelsesstatus. Rettighederne omfatter retten til ikke at blive gjort til genstand for en beslutning, der udelukkende er baseret på en automatiseret behandling, som har retsvirkninger for den registrerede eller på tilsvarende vis i væsentlig grad påvirker dem, samt retten til gennemsigtighed i forbindelse med brugen af automatiserede beslutninger.

Gennemsigtighed

Der findes på nuværende tidspunkt ikke regulering specifikt om gennemsigtighed med hensyn til digitale arbejdsplatforme, som er arbejdsgivere.

Alle danske kapitalplatforme har på nuværende tidspunkt indberetningspligt jf. *Aftale om Bedre vilkår for vækst og korrekt skattebetaling i dele- og platformøkonomien*, mens udenlandske kapitalplatforme har mulighed for en frivillig indberetningsaftale.

Oplysninger om arbejdsplatforme, der er arbejdsgivere og beskæftiger platformsarbejdere i Danmark, er således ikke indført i et nationalt register.

Fra indkomståret 2023 vil både kapitalplatforme og arbejdsplatforme blive pålagt indberetningspligt som følge af reglerne om DAC7 (Direktivet om administrativt skattesamarbejde). I den forbindelse vil der blive udviklet et digitalt indberetnings-system, som platformene skal tilslutte sig.

7. Konsekvenser

Gennemførelse af direktivforslaget kræver lovgivning, bl.a. i forhold til en formodningsregel, regler om omvendt bevisbyrde i forhold til platformsarbejders beskæftigelsesstatus, ligesom der vil skulle lovgives om pligter og rettigheder vedrørende algoritmeledelse, gennemsigtighed m.v. Omfanget af nødvendig lovgivning afventer de videre forhandlinger.

Det er forventningen, at lovgivning herom vil skabe større klarhed om platformes ansvar som arbejdsgivere og rettigheder for personer beskæftigede via platforme. Platformene forventes samtidig at kunne drage fordel af øget retssikkerhed og lige konkurrencevilkår.

Forslaget kan samtidig indebære administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Omfanget heraf skal nærmere afklares. De administrative og statsfinansielle konsekvenser af krav om håndhævelse, herunder krav om, at virksomhederne skal indberette oplysninger om platformsarbejdere, afklares.

8. Høring

Forslaget har været i høring i EU-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold. Der er modtaget høringssvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), KL, Danske Regioner samt Akademikerne (AC).

Høringssvarene er opsummeret nedenfor.

FH har afgivet et foreløbigt svar, hvor der tages forbehold for politisk behandling. Heri byder FH Kommissionens ambitioner om at forbedre arbejdsvilkårene for selvstændige velkommen og anser forslaget for at være et vigtigt skridt til sikring af korrekt beskæftigelsesstatus og håndtering af udfordringer relateret til algoritmeledelse. FH havde dog gerne set, at initiativet ikke var begrænset til platformsar-

bejde men omfattede hele arbejdsmarkedet og håber, det vil få en afsmittende effekt, så flere kan opnå arbejdstagerstatus, uanset om de har traditionel eller atypisk beskæftigelse.

FH er i øvrigt tilfreds med, at direktivforslaget sætter fokus på udfordringerne ved algoritmeledelse, som ofte er uigennemsigtig for arbejdstagerne og derfor kan have både konsekvenser, som det kan være vanskeligt at forsvare sig imod. FH er bl.a. optaget af, at algoritmeledelse skal være undergivet de saglighedskrav m.m., der gælder generelt ved udøvelse af ledelsesretten i Danmark. Algoritmeledelse vinder indpas, og arbejdstagernes rettigheder skal sikres.

FH opfordrer til sikring af den danske arbejdsmarkedsmodel. Effektiv håndhævelse forudsætter, at fagforeninger kan anvende direktivets formodningsregel, når de kræver eller håndhæver overenskomst over for platforme. FH finder det uklart, hvordan formodningsregel skal fungere i praksis for at virke effektivt.

FH finder, at definitionerne i direktivet giver et smalt anvendelsesområde, som vil efterlade mange i prekære ansættelser uden beskyttelse.

FH er meget positive over for indførelsen af en formodningsregel, men det bekymrer FH, at mindst to af kriterierne skal være opfyldt for at skabe en formodning om arbejdstagerstatus. Det er FH's opfattelse, at en person, der ikke på baggrund af markedsvilkårene selv fastsætter sin løn/betaling for opgaverne, heller ikke har den uafhængighed, der er en forudsætning for at blive betragtet som selvstændig erhvervsdrivende, og derfor bør anses for at være arbejdstager. Når er nødvendigt at opfylde endnu et kriterie for at skabe en formodning om arbejdstagerstatus, kan formodningsreglen i sig selv blive en barriere for at opnå status som arbejdstager.

FH opfordrer til, at det sikres, at det fremgår klart af artikel 4, at det ikke er platformsarbejderens ansvar at gøre formodningsreglen gældende. Formodningsreglen bør ifølge FH være udgangspunktet i alle forhold, hvor platformsarbejderes beskæftigelsesstatus er afgørende. Det gælder, når fagforeningen kræver eller håndhæver overenskomst, myndigheder opkræver skat eller tager stilling til sygedagpenge m.m., eller arbejdsgiveren udarbejder platformsarbejderens kontrakt.

DA er enig i, at der er behov for tiltag, der skaber mere klarhed om beskæftigelsesstatus, hvilket vil være til gavn for både virksomheder og arbejdstagere. DA finder dog ikke, at udkastet skaber tilstrækkelig klarhed men rejser spørgsmål om, hvilke personer, virksomheder og forretningsmodeller, der vil være omfattet af direktivet. Særligt skal der skabes klarhed over hvilke virksomheder, der er omfattet af direktivet og direktivets formodningsregel for lønmodtagerstatus. Samtidig skal der være fokus på, at direktivet understøtter hurtig afklaring af arbejdstager- og platformstatus. DA er bekymret for, at direktivet kommer til at omfatte flere personer og forretningskonstellationer end tilsigtet, samt at direktivet kommer til at omfatte etablerede og velfungerende virksomheder og forretningsmodeller, uden at der i relation til disse virksomheder har været påpeget de problemer, som direktivforslaget søger at håndtere.

DA finder, at forslaget artikel 2 definerer platforme for uklart og bredt og finder det afgørende, at det afdækkes, hvordan ”digitale arbejdsplatforme” skal forstås. I modsat fald er der ifølge DA risiko for, at virksomheder, der ikke bør være omfattet falder ind under direktivet, herunder eksempelvis virksomheder, der opererer med elektroniske værktøjer som en hjemmeside, applikation, webshop eller online tidsbestilling. DA mener, at definitionen skal målrettes, så den omfatter de områder og forretningsmodeller, hvor der reelt er konstateret problemer, og derfor er behov for klarhed.

Vedrørende formodningsregelen har DA samme bekymring vedrørende forslagets bredde. DA finder, at det på et arbejdsmarked, hvor mere styres digitalt vil være let at opfylde mindst to af de opsatte kriterier og dermed blive anset som arbejdstager.

DA stiller spørgsmål ved, hvorvidt en formodningsregel er det rigtige værktøj til at sikre en hurtig afklaring af beskæftigelsesstatus. Med de nuværende danske regler tages der højde for alle relevante forhold i en konkret vurdering, mens den foreslåede formodningsregel er en mere rigid konstruktion. DA finder, at man i stedet på udvalgte områder skal kunne give en slags ”bindende” forhåndstilsagn i forhold til relevant lovgivning. Alternativt kan der gives mulighed for national fravigelse, såfremt medlemslandene kan sikre hurtig afklaring, eller at stille krav om at opfylde flere af de oplyste kriterier, inden formodningsreglen aktiveres.

DA peger på, at direktivet lægger op til administrative byrder for virksomhederne. Rækkevidden af bestemmelserne om medarbejderrettigheder er ifølge DA uklar, og omfanget af administrative byrder omfattende og afskrækkende, særligt for udsigten til opstart af nye digitale arbejdsplatforme. Dette gælder f.eks. klaret om, at platformsarbejdere har ret til at få en forklaring fra den digitale arbejdsplatform for beslutninger, der er truffet eller støttet af et automatiseret beslutningssystem, som i væsentlig grad påvirker platformsarbejderens arbejdsforhold samt kravet om en kontaktperson.

FA bakker op om, at personer, der faktisk og reelt er lønmodtagere, sikres almindelige lønmodtagerrettigheder. I Danmark har platformsarbejde dog ikke samme udbredelse og omfang som i det øvrige i EU. FA kan konstatere, at Kommissionen finder behov for at regulere platformsarbejde på EU-niveau, men i en dansk kontekst finder FA forslaget vidtgående. FA anerkender, at Kommissionens forslag alene vedrører platformsarbejde.

FA understreger nødvendigheden af at værne om den danske arbejdsmarkedsmodel.

FA bemærker, at forslaget efterlader alene to muligheder (enten lønmodtager eller selvstændig) og giver ikke plads til en særlig status for de personer, der arbejder på det nye arbejdsmarked som platformsarbejde skaber. FA peger på, at platformsarbejde kan medvirke til at nedbryde barrierer i adgangen til betalt arbejde for personer, der af forskellige årsager er på kanten af arbejdsmarkedet, hvilket er en styrke ved platformsarbejde.

FA noterer sig, at forslaget skal skabe lige vilkår (level playing field) for platformvirksomheder og for traditionelle virksomheder, hvilket FA tror vil være gavnligt på længere sigt. I den forbindelse er det vigtigt at sikre størst mulig klarhed i afgrænsningen af hvem, der er lønmodtager og hvem der er selvstændige. Det er ikke en hensigtsmæssig løsning blot at etablere en formodningsregel, virksomhederne så skal bruge ressourcer på at modbevise, hvis der reelt er tale om selvstændige.

FA bemærker, at der er betydelige forskelle i typer af digitalt platformsarbejde og ser en udfordring i, at direktivet omfatter alle former for platformsarbejde. Særligt platformsarbejdere, der udfører platformsarbejde på specialistniveau, ønsker ikke nødvendigvis at blive omfattet af direktivet, og FA foreslår, at der skabes mulighed for at undtage denne type platformsarbejde.

FA ser et behov for, at der fastsættes en bagatelgrænse for direktivets anvendelsesområde, eksempelvis en nominel indtægtsmæssig beløbsgrænse eller en lav procentsats af fx gennemsnitslønnen i medlemsstaten eller lignende, således at direktivet ikke finder anvendelse, når indtægten er bagatelagtig.

Vedrørende direktivets definitioner finder FA, at disse bør afgrænses klart og tydeligt med det formål at sikre enkle og implementer venlige løsninger og undgå flere gråzoner som følge af direktivet.

Vedrørende formodningsreglen bemærker FA, at forslaget medfører, at en dansk myndighed skal føre tilsyn med, om personer, der udfører platformsarbejde, har den korrekte status. Myndighederne fører ikke i dag tilsyn med, om personer har den rette beskæftigelsesstatus. Parterne i et "arbejdsforhold" kan afgøre dette ved retlig behandling. FA spørger, hvem der i givet fald skal stå for tilsynsforpligtelsen og hvilke administrative og økonomiske omkostninger forslaget forventes at medføre. Ligeledes findes det uklart, hvordan det skal håndteres, hvis platformsvirksomheder ikke efterkommer et pålæg fra den pågældende myndighed.

FA finder det uhensigtsmæssigt, at der indføres omvendt bevisbyrde, hvis der efter art. 4 er formodning for, at platformsarbejderen er lønmodtager. FA finder det endvidere uhensigtsmæssigt, at det tilsyneladende kan blive vanskeligt for platformsarbejderen at få medhold i, at denne ikke er lønmodtager, hvis platformsarbejderen trods formodning herfor ikke ønsker lønmodtagerstatus.

FA anerkender og tilslutter sig behovet for, at platformsarbejdere, der er underlagt algoritmeledelse, nyder en grundlæggende beskyttelse af og indsigt i deres arbejdsvilkår, arbejdsmiljø mv.

Herudover finder FA generelt Kommissions forslag rimeligt og proportionalt.

KL og Danske Regioner er enige i, at digitale arbejdsplatforme er en del af fremtidens arbejdsmarked og bidrager til innovation, samt at en person, der er at betragte som arbejdstager, skal have de samme rettigheder. Ligeledes skal arbejdsgiveren opretholde samme ledelsesret.

Kommuner og regioner udbyder på nuværende tidspunkt ikke arbejde via platforme, og det ønskes afklaret, om kommunerne kan komme til at udbyde arbejde, der dækkes af direktivet, hvorfor KL ønsker at få præciseret, hvad der ligger i kommerciel tjeneste.

Fastlæggelse af, om der er tale om et ansættelsesforhold, bør baseres sig på en sædvanlig konkret arbejdsretlig vurdering. Fastholdes den nuværende formodningsregel bør mere end to betingelser være opfyldt. Desuden bemærkes, at det er platformsejeren der stiller kravet om overholdelse af specifikke regler med hensyn til udseende, adfærd mv. Det skyldes, at lignende krav kan stilles af kunder til selvstændigt erhvervsdrivende, og bestemmelsen adskiller derfor ikke lønmodtagere fra selvstændigt erhvervsdrivende.

For så vidt angår brug af algoritmer vurderer KL, at det i art. 5, stk. 5 vil være tilstrækkeligt at henvise til forordning 2016/679, så der ikke indføres andre rettigheder for platformsmedarbejdere ift. til medarbejdere på det fysiske arbejdsmarked. Artiklen vil indskrænke ledelsesretten, hvilket der ikke er grundlag for.

Samspelet mellem litra a) og litra b) er ifølge KL uklar. Det skyldes, at oplysninger om en medarbejders følelsesmæssige og psykologiske tilstand, jf. litra a) vedrører medarbejderens helbred, som vil være omfattet af litra b).

Litra d) forekommer uklar. Det bør efter KL's opfattelse være muligt for arbejdsgiver at indsamle de samme personoplysninger i et ansættelsesforhold, som baserer sig på platformsarbejde, som i et sædvanligt fysisk ansættelsesforhold. Arbejdsgiveren bør derimod ikke indsamle personoplysninger relateret til medarbejderens fritid. Det er imidlertid uklart om, det er det, som bestemmelsen dækker over.

Akademikerne ser med stor tilfredshed på, at der nu er udsigt til bedre vilkår for platformsarbejdere og støtter varmt Kommissionens forslag om at skabe bedre arbejdsvilkår for dem, der arbejder via platforme og om at øge transparens og indberetning til relevante myndigheder for herved at sikre en effektiv håndhævelse.

Akademikerne havde gerne set et initiativ med et bredere anvendelsesområde.

Akademikerne bakker op om indførelse af en formodningsregel med tilhørende kriterier og indførelse af en omvendt bevisbyrde for de digitale arbejdsplatforme. Hermed bliver det op til den stærke part, platformene, at løfte bevisbyrden.

Akademikerne sætter pris på, at det klagøres, at reglerne skal følges i det land, hvor arbejdet udføres.

Vedrørende algoritmeledelse ser Akademikerne positivt på, at der foreslås klarere spilleregler for så vidt angår algoritme-ledelse (artikel 6, 7 og 8). Disse regler omfatter ikke alene platformsarbejdere i et ansættelsesforhold men også de soloselvstændige, som arbejder via digitale arbejdsplatforme. Desuden ses der positivt på, at de informationer, som indgår i arbejdsplatformenes brug af automatiserede monitoreringssystemer, og som er af betydning for arbejdsvilkårene, skal tilgå relevante myndigheder og platformsarbejders repræsentanter.

Akademikerne bemærker dog, at når det handler om anvendelse af AI/algoritmer til f.eks. at forbedre, udvikle og tildele arbejdsopgaver til platformarbejdere, kan være problematisk, fordi det ofte kan være umuligt at ”back tracke” disse beslutninger og derfor også at afgøre en eventuel tvist. Der bør derfor tilføjes en passus om, at anvendelse af AI, der leder til denne type ”uklarhed”, skal undgås. I situationer, hvor der måtte opstå uklarheder, skal funktionen fjernes eller ændres, så de algoritmiske beslutninger kan forklares.

Akademikerne bakker op om bestemmelserne om skriftlige begrundelser, etablering af kommunikationskanaler og ret for repræsentanter til at føre sager på vegne af platformarbejderne. Dog peges der på, at det skal gøres klart, at fagforeningerne kan rejse sager på eget initiativ.

Vedrørende implementering og håndhævelse savner Akademikerne en præcisering i teksten, hvor det fremgår, at de nærmere arbejdsretlige regler om bl.a. identificering af, hvem som udgør den repræsentative kollektive forhandlingspart på lønmodtagersiden, afgøres nationalt.

For så vidt angår den nationale implementering af direktivet har Danske Fysioterapeuter tilkendegivet en bekymring for, om nye regler kan få ødelæggende betydning for den velfungerende konstruktion med selvstændige indlejere på de fysioterapeutklinikker.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene har overordnet taget positivt mod forslaget, omend mange medlemslande fortsat har behov for afklaring af en lang række spørgsmål. Forhandlingerne har derfor foreløbigt koncentreret sig om spørgsmål fra medlemslandene og Kommissionens svar herpå.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser initiativet velkomment og støtter direktivforslagets formål med at skabe bedre vilkår for personer, der arbejder via digitale platforme.

Regeringen vil arbejde for et direktiv, der respekterer nationale arbejdsmarkedsmødder, nationalt kompetence og arbejdsmarkedets parterers autonomi.

Regeringen anerkender, at der skal findes en balance mellem fleksibilitet og beskyttelse, således at personer, der reelt er selvstændige, ikke tvinges til at være arbejdstagere.

Regeringen ønsker ikke en tredje kategori, hvor visse selvstændige vil få rettigheder i medfør af direktivet, og vil arbejde for, at regulering af solo-selvstændige udgår af direktivforslaget.

Regeringen støtter, at et direktiv giver mulighed for, at der nationalt indføres en formodningsregel, så platformarbejdere anses som lønmodtagere. Regeringen støtter også forslaget om omvendt bevisbyrde i den forbindelse. Regeringen vil arbejde

for et nationalt råderum i formodningsreglen under hensyntagen til den danske arbejdsmarkedsmodel.

Regeringen støtter, at der stilles krav til digitale platforme om information og høring samt til gennemsigtighed vedrørende brugen af automatiserede overvågnings- og beslutningssystemer. Regeringen støtter også, at der stilles krav om menneskelig overvågning af automatiserede systemer og gennemgang af væsentlige beslutninger.

Regeringen vil samtidig være opmærksom på, at kravene til overvågning ikke medfører unødige administrative byrder.

Regeringen støtter også krav om indberetning og adgang til oplysninger for relevante myndigheder for herved at sikre en effektiv håndhævelse.

Regeringen vil arbejde for, at regler om håndhævelse respekterer den danske model, herunder parternes rolle i forhold til at sikre løn og arbejdsvilkår og for at håndhæve disse.

Regeringen vil generelt arbejde for, at der skabes klarhed over direktivets anvendelsesområde, herunder for så vidt angår definitionen af platformsvirksomheder.

Desuden vil den arbejde for, at der sikres sammenhæng og overensstemmelse med forslag til forordning om kunstig intelligens samt GDPR.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Det europæiske semester 2022 og en mulig procedure for sociale ubalancer

- Information, politisk debat og vedtagelse

KOM(2022) 601-627.

Nyt notat

1. Resumé

På EPSCO-rådsmødet har det franske EU-formandskab taget initiativ til en politisk debat om det europæiske semester. Som led i debatten forventes EU's beskæftigelses- og socialministre blandt andet at drøfte EPSCO-rådets rolle i semestret, herunder deres syn på et forslag fra Belgien og Spanien om at introducere en "procedure for sociale ubalancer" i semestret. Formændene for Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen vil som et selvstændigt punkt på rådsmødedagsordenen præsentere en udtalelse fra de to komitéer om forslaget.

Derudover skal EU's beskæftigelses- og socialministre drøfte og vedtage de landeanbefalinger, der vedrører arbejdsmarkedet og sociale forhold. Ligesom i 2020, hvor Kommissionen senest fremlagde udkast til landeanbefalinger om strukturpolitiske udfordringer, er der ingen anbefaling til Danmark på hverken beskæftigelses- eller socialområdet.

Endelig skal EPSCO-Rådet godkende Beskæftigelseskomitéens og Socialkomitéens fælles udtalelse om semesterprocessen i 2021-2022. Sagen har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Regeringen kan støtte, at punktet drøftes, og vil tage medlemsstaternes indlæg til efterretning. Regeringen noterer sig, at en eventuel procedure for sociale ubalancer ikke vil være juridisk bindende, men finder generelt, at de eksisterende instrumenter under det europæiske semester allerede udgør en passende ramme for monitoreringen af beskæftigelses- og socialområdet i EU-landene. Danmark kan støtte udkastet til de landeanbefalinger og komitéernes udtalelse om semesterprocessen. Fra dansk side er der tilfredshed med Kommissionens vurdering af, at der ikke er grundlag for anbefalinger til Danmark vedrørende beskæftigelse eller sociale forhold.

2. Baggrund

Rådet kan i henhold til art. 148 i TEUF på forslag af Kommissionen give landeanbefalinger til EU-landene. Det sker blandt andet på baggrund af medlemslandenes egne nationale reformprogrammer og de landerapporter, der blev offentliggjort samtidigt med Kommissionens udkast til landeanbefalinger den 23. maj 2022.

I 2021 medførte de midlertidige tilpasninger af semestret blandt andet, at Kommissionen ikke fremlagde udkast til normale landeanbefalinger med fokus på strukturpolitiske udfordringer mv., da disse udfordringer generelt blev adresseret i forbindelse med arbejdet med medlemslandenes genopretningsplaner.

Beskæftigelseskomitéens og Socialkomitéens fælles udtalelse om semesterprocessen udarbejdes hvert år som en fast del af det europæiske semester og udgør en del af opfølgningen på det foregående års landeanbefalinger.

En procedure for sociale ubalancer

På EPSCO-rådsmødet den 15. oktober 2021 havde det slovenske formandskab taget initiativ til en politisk debat om ”Fremtiden for det europæiske semester med en fremtrædende rolle for den Europæiske Søjle af Sociale Rettigheder”. Som led i debatten foreslog Belgien og Spanien at introducere en såkaldt ”procedure for sociale ubalancer” i det europæiske semester.

Forslaget om en procedure for sociale ubalancer er inspireret af den eksisterende procedure for makroøkonomiske ubalancer under semestret. Ifølge Belgien og Spanien har forslaget blandt andet til formål at sikre den rette balance mellem den økonomiske og den sociale dimension i semestret.

Der er imidlertid stor forskel på det konkrete indhold af en eventuel procedure for sociale ubalancer og proceduren for makroøkonomiske ubalancer. Væsentligst vil en eventuel procedure for sociale ubalancer ikke vil være juridisk bindende, og medlemsstaterne vil ikke kunne få tildelt administrative bøder, hvis de ikke håndterer deres sociale ubalancer. Forslaget vil derfor heller ikke kræve ny EU-lovgivning.

Ifølge forslaget ville en procedure for sociale ubalancer kunne tage udgangspunkt i EU’s *sociale resultatavle*. Resultatavlen udarbejdes hvert år som en fast del af *Den fælles beskæftigelsesrapport* og består af en række indikatorer for, hvordan landene klarer sig på beskæftigelses- og socialområdet.

På baggrund af indikatorerne ville Kommissionen først komme med forslag til, hvilke medlemsstater, der har en eller flere sociale ubalancer. Forslagene ville herefter blive drøftet på i Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen, og til sidst ville ubalancerne blive tiltrådt af EPSCO-Rådet.

Der er endnu ikke afklaret, hvordan der eventuelt ville skulle følges op på de sociale ubalancer, og hvordan dette ville hænge sammen med semestrets nuværende system med landeanbefalinger.

Forslaget har foreløbigt været drøftet på teknisk niveau i Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen, der har udarbejdet en udtalelse om det. Det forventes, at formændene for de to komitéer vil præsentere udtalelsen for EPSCO-Rådet på rådsmødet.

3. Formål og indhold

Politisk debat om det europæiske semester

Det franske formandskab har lagt op til en politisk debat, der giver medlemsstaterne mulighed for at drøfte det europæiske semester med fokus på EPSCO-rådets fremtidige rolle heri.

Drøftelsen forventes bl.a. at dreje sig om, hvordan EPSCO-rådet og semesterprocessen mest hensigtsmæssigt kan bidrage til monitoreringen af den beskæftigelsesmæssige og sociale situation i EU-landene. I den forbindelse forventes medlemsstaterne også at drøfte deres syn på Belgien og Spaniens forslag om at introducere en procedure for sociale ubalancer i det europæiske semester. Formændene for Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen vil som et selvstændigt punkt på rådsmødedagsordenen præsentere en udtalelse fra de to komitéer om forslaget.

Forud for rådsmødet vil formandskabet udsende en styringsnote, der præciserer rammerne for den politiske debat.

Der skal ikke vedtages erklæringer eller tiltag i forbindelse med den politiske debat. Det forventes heller ikke, at EPSCO-rådet skal tage endelig stilling til en eventuel introduktion af en procedure for sociale ubalancer i semestret.

Landeanbefalinger

På basis af Kommissionens forslag skal EPSCO-Rådet drøfte og vedtage de landeanbefalinger, der vedrører arbejdsmarkedet og det sociale område.

Formålet med forslagene til landeanbefalingerne efter art. 148 er at identificere de primære udfordringer, som det enkelte medlemsland står over for, og hvor løsninger gennem nationale reformer vil gøre en positiv forskel for udviklingen på landets arbejdsmarked mv.

Kommissionens udkast til landeanbefalinger vedrørende EU-landenes økonomiske politik i 2022 og 2023 har generelt fokus på 1) EU-landenes finanspolitik i 2023, 2) Implementering af EU-landenes genopretningsplaner og effektiv brug af struktur- og samhørighedsmidler samt 3) EU-landenes energipolitik og grøn omstilling, herunder initiativer relateret til Kommissionens REPower EU-pakke.

Som i 2020 er der ingen landeanbefalinger på beskæftigelses- eller socialområdet til Danmark.

Beskæftigelseskomitéens - og Socialkomitéens fælles udtalelse om semesterprocessen for 2021-2022

Formålet med Beskæftigelseskomitéens og Socialkomitéens fælles udtalelse om semesterprocessen for 2021-2022 er at gøre status over semestret og arbejdet de to komitéer.

Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen er traktatfæstede og består af repræsentanter fra henholdsvis beskæftigelsesministerierne- og socialministerierne i de forskellige EU-lande. Komitéerne har blandt andet til opgave at rådgive EPSCO-Rådet om henholdsvis udviklingen på de europæiske arbejdsmarkeder og i de sociale forhold i EU.

Komitéernes udtalelse består af tre dele. Den første del af udtalelsen uddyber komitéernes syn på arbejdet og processerne under det europæiske semester. Anden del beskriver de gennemgående træk i landeanbefalingerne for 2022. Tredje del hand-

ler om de evalueringer ("reviews") af medlemslandenes implementering af relevante landeanbefalingerne fra 2019 og 2020, der er blevet gennemført i komitéerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres om det europæiske semester.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Der orienteres om punktet på et møde i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold forud for EPSCO-rådsmødet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene ventes at tage positivt imod drøftelsen.

Det forventes, at medlemsstaterne i varierende grad vil adressere forslaget om at introducere en procedure for sociale ubalancer i semestret i deres indlæg. En række lande forventes at stille sig overvejende skeptiske over for merværdien i forslaget.

Medlemslandene forventes at tage positivt imod Kommissionens forslag til anbefalingerne og den fælles udtalelse fra Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen om semesterprocessen for 2021-2022.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte, at punktet drøftes, og vil tage medlemsstaternes indlæg til efterretning.

Regeringen noterer sig, at en eventuel procedure for sociale ubalancer ikke vil være juridisk bindende, men finder generelt, at de eksisterende instrumenter under det europæiske semester allerede udgør en passende ramme for monitoreringen af beskæftigelses- og socialområdet i EU-landene.

Man kan fra dansk side generelt støtte landeanbefalinger på linje med de foreliggende udkast fra Kommissionen.

Regeringen er tilfreds med Kommissionens vurdering af, at der ikke er grundlag for en landeanbefaling til Danmark vedrørende hverken beskæftigelse eller sociale forhold.

Fra dansk side støttes den fælles udtalelse fra Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen om semesterprocessen for 2021-2022, da den vurderes at give et retvisende billede af arbejdet med semestret i de to komitéer.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Nationale 2030-mål et år efter det sociale topmøde i Porto

- Politisk debat

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På EPSCO-rådsmødet forventes det, at EU's beskæftigelses- og socialministre skal afholde en politisk debat om medlemsstaternes arbejde med at fastsætte nationale mål på beskæftigelses- og socialområdet som led i opfølgningen på det sociale topmøde i Porto. Medlemsstaternes nationale mål skal bidrage til at nå de tre politiske 2030-mål for EU inden for beskæftigelse, læring og reduktion af fattigdom, der blev budt velkommen af EU's stats- og regeringschefer i erklæringen fra det sociale topmøde den 8. maj 2021. Regeringen foretog den formelle tekniske indmeldelse af de tre danske 2030-mål til Kommissionen den 25. maj 2022.

Arbejdet med at fastsætte nationale mål har på europæisk plan været fulgt i regi af Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen. De to komitéerne har udarbejdet en udtalelse om deres arbejde, som formændene for komitéerne forventes at præsentere som oplæg til den politiske debat. I løbet af debatten forventes medlemsstaterne blandt andet at præsentere deres nationale erfaringer med at fastsætte målene.

Den politiske debat og de nationale mål er ikke bindende og har ikke i sig selv nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Regeringen kan støtte, at punktet drøftes, og vil tage medlemsstaternes indlæg til efterretning. Regeringen er generelt positivt indstillet over for at have politiske målsætninger om social fremgang på tværs af EU, og at medlemslandene kan fastsætte nationale mål som bidrag hertil. Regeringen finder det vigtigt, at EU-målene eller de nationale mål ikke er bindende, og at der er fuld national fleksibilitet ift. målenes udmøntning.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 4. marts 2021 en meddelelse om en handlingsplan for den sociale søjle. Meddelelsen indeholdt tre politiske 2030-mål for EU på beskæftigelses- og socialområdet:

- Mindst 78 pct. af befolkningen i alderen 20-64 år skal være i beskæftigelse i 2030.
- Mindst 60 pct. af befolkningen i alderen 25-64 år skal deltage i en læringsaktivitet hvert år i 2030.
- Antallet af personer i ”risiko for fattigdom eller social eksklusion” bør reduceres med mindst 15 millioner inden 2030.

EU-målene er efterfølgende blevet budt velkommen af EU's stats- og regeringschefer i erklæringen fra det sociale topmøde, der blev afholdt i Porto i maj 2021, og i forbindelse med det formelle møde i Det Europæiske Råd den 24.-25. juni 2021.

Efterfølgende har Kommissionen opfordret medlemsstaterne til at fastsætte egne nationale mål som bidrag til at nå EU-målene.

EU-målene og de nationale mål er ikke bindende.

Det forventes, at udviklingen frem mod 2030 løbende vil blive fulgt gennem det europæiske semester, som det også var tilfældet for de tidligere nationale 2020-mål, der blev fastsat som led i udmøntningen af Europa 2020-strategien. Konkret er det forventningen, at medlemslandene årligt vil afrapportere på målene i deres nationale reformprogram.

Danmarks nationale 2030-mål

Regeringen foretog den formelle tekniske indmeldelse af de tre danske 2030-mål til Kommissionen den 25. maj 2022. Regeringen har fastsat følgende nationale mål:

- *Beskæftigelsesmålet:* 80 pct. af befolkningen i alderen 20-64 år skal være i beskæftigelse i 2030 (strukturelt niveau).
- *Læringsaktivitetsmålet:* 60 pct. af befolkningen i alderen 25-64 år skal deltage i en læringsaktivitet hvert år i 2030.
- *Målet for social inklusion:* Antallet af personer i husstande med lav beskæftigelsesgrad (LWI) skal reduceres med 30.000 i forhold til 2019-niveauet inden 2030.

Beskæftigelsesmålet

Beskæftigelsesfrekvensen opgøres på baggrund af Arbejdskraftundersøgelsen, der er baseret på en spørgeskemaundersøgelse efter samme metode i alle EU's medlemslande. I Arbejdskraftundersøgelsen er beskæftigelsen opgjort som alle med mindst én times arbejde i ugen for undersøgelsen (referenceugen).

Opgjort med denne metode var den faktiske beskæftigelsesfrekvensen for 20-64-årige i Danmark 78,3 pct. i 2019 og 77,8 pct. i 2020 og 79 pct. i 2021. Opgjort strukturelt var beskæftigelsen 77,7 pct. i 2019, 78,0 pct. i 2020 og 79 pct. i 2021.

Læringsaktivitetsmålet

Indikatoren for læringsaktivitetsmål – andel af voksne (25-64 år), som inden for de sidste 12 måneder har deltaget i en læringsaktivitet – er bredt defineret. "Læringsaktivitet" kan både være jobrelateret eller relateret til en hobby eller interesse i privatlivet, og det dækker både formel og uformel uddannelse. Den uformelle uddannelse og læring skal gives af en uddannelsesleverandør i form af kurser, seminarer, workshops eller private timer.

Indikatoren har tidligere været en del af Adult Education Survey, der gennemføres hvert femte år i regi af EUROSTAT. Den seneste Adult Education Survey blev gennemført i 2016, hvor Danmark lå højt i forhold til EU-gennemsnittet. 50,4 pct. af voksne danskere havde deltaget i en læringsaktivitet inden for de sidste 12 måneder mod EU-gennemsnittet på 37,4 pct.

Spørgsmålene har været formuleret på en anden måde i Adult Education Survey end de spørgsmål i Labour Force Survey, der vil udgøre indikatoren fremover. Der er således usikkerhed omkring Danmarks nuværende niveau efter den nye indikator. Regeringen tager derfor forbehold for, at niveauet for målet kan revideres i løbet af 2022.

Målet for social inklusion

Målet er fastsat efter indikatoren ”antallet af personer i husstande med lav beskæftigelsesgrad (LWI)”, der er en af underindikatorerne i indikatoren for det fælles EU-mål, AROPE.

LWI måles som antallet af personer, der bor i en husstand, hvis medlemmer i den arbejdsdygtige alder i det foregående år har arbejdet mindre end 20 pct. af deres samlede arbejdspotentialer.

Danmark havde i 2019 414.000 personer i husstande med lav beskæftigelsesgrad. Et reduktionsmål på -30.000 personer svarer til ca. 7 pct. af målgruppen for LWI. Reduktionen på 30.000 personer forventes at kunne opdeles i ca. 26.000 voksne og 4.000 børn under 18 år.

3. Formål og indhold

Formålet med den politiske debat er at gøre status over medlemslandenes arbejde med at fastsætte nationale mål som bidrag til at nå de tre politiske 2030-mål for EU inden for beskæftigelse, læring og reduktion af fattigdom. De nationale mål skal være med til at forankre EU-målene nationalt og derved understøtte fremgang på beskæftigelses- og socialområdet på tværs af EU's medlemslande frem mod 2030.

Arbejdet med at fastsætte nationale mål har på europæisk plan været fulgt i regi af Beskæftigelseskomitéen og Socialkomitéen, der består af repræsentanter fra henholdsvis Beskæftigelses- og Socialministerierne i de forskellige EU-lande. De to komitéer har udarbejdet en udtalelse om deres arbejde, som formændene for komitéerne forventes at præsentere som oplæg til den politiske debat.

Det franske formandskab har endvidere udsendt en styringsnote for debatten. Medlemslandene forventes blandt andet at drøfte, hvordan de nationalt har arbejdet med at fastsætte deres mål, og hvordan medlemsstaterne fremover kan understøtte hinanden i at indfri dem fx gennem erfaringsudveksling.

Der skal ikke vedtages erklæringer eller tiltag i forbindelse med debatten.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Der er tale om udveksling af synspunkter. Den politiske debat – i lighed med målsætningerne på EU-niveau og de nationale mål – har ikke i sig selv nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Nationale initiativer, der kan understøtte indfrielsen af de nationale målsætninger vil potentielt kunne have afledte statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Der orienteres om punktet på et møde i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold forud for EPSCO-rådsmødet.

De nationale mål har været tidligere i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold og i Kontaktudvalget for retfærdig og bæredygtig vækst i EU.

For en opsummering af de indkomne høringssvar henvises til punktet om nationale mål i samlenotatet om EPSCO-rådsmødet den 14. marts 2022, der blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. februar 2022.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene ventes at tage positivt imod den politiske debat.

Alle medlemslandene har på nuværende tidspunkt meldt enten foreløbige eller endelige nationale mål ind til Kommissionen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte, at punktet drøftes, og vil tage medlemslandenes indlæg til efterretning.

Regeringen er generelt positivt indstillet over for at fastsætte nationale mål som bidrag til at nå EU's tre politiske 2030-mål inden for beskæftigelse, læring og social inklusion.

Regeringen mener, at EU-målene sætter fokus på vigtige dagsordener og kan bakke op om at have fælles politiske målsætninger i EU for fremgang på beskæftigelses-

og socialområdet frem mod 2030. Regeringen kan endvidere bakke op om at sætte ikke-bindende nationale mål som bidrag til EU-målsætningerne og om at bruge det europæiske semester til at monitorere udviklingen.

Regeringen finder det vigtigt, at EU-målene eller de nationale mål ikke er bindende, og at der er fuld national fleksibilitet ift. målenes udmøntning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om de tre nationale mål den 3. marts 2022 forud for EPSCO-rådsmødet den 14. marts 2022.

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om tilslutningen til de tre EU-mål den 6. maj 2021 forud for det sociale topmøde.

Grund- og nærhedsnotat om Kommissionens meddelelse om ”Handlingsplanen for den europæiske søjle af sociale rettigheder” er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. april 2021.

4. Rådshenstilling om individuelle læringskonti

- Vedtagelse

KOM-nr. (2021) 773 final

Revideret notat. Ændringer ift. grund- og nærhedsnotat af 7. februar 2022 markeret med streg i venstre margin.

1. Resumé

Kommissionens forslag til rådshenstilling af 10. december 2021 fastlægger en koordineret EU-tilgang til individuelle læringskonti. Forslaget anbefaler medlemsstaterne at oprette individuelle læringskonti sammen med en befordrende ramme herfor. I rammen indgår et nationalt register over uddannelsesmuligheder; karrierevejledning og validering; en national digital portal for de individuelle læringskonti og mulighed for betalt uddannelsesorlov. Medlemsstaterne opfordres til at forelægge Kommissionen en national handlingsplan, så national gennemførelse kan monitoreres på EU-niveau via det europæiske semester. På en række punkter er det op til medlemsstaterne at fastlægge designet, herunder omkring finansiering, støtberettigede uddannelsesmulighederne, særlige målgrupper i fokus mv. Forslaget anbefaler endvidere nationale oplysningskampagner og en mekanisme for national overvågning og evaluering.

Rådshenstillingen er ikke bindende og har derfor ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Skulle det fremsatte forslag udmøntes i dansk regi, ville rådshenstillingen imidlertid have såvel lovgivningsmæssige, som stats- og erhvervsfinansielle konsekvenser.

Dagsordenen om færdigheder og livslang læring er vigtig for at ruste Danmark og Europa til fremtidens udfordringer. Regeringen anerkender udfordringerne og målene for alle medlemsstater i denne dagsorden, særligt med at sikre tilstrækkelig finansiering til større deltagelse i uddannelse samt at styrke det fælles ansvar for livslang læring. Individuelle læringskonti kan være en blandt mange tilgange hertil, men regeringen finder umiddelbart, at der bør anlægges en bredere tilgang til at adressere udfordringen med uddannelse frem for at promovere én specifik model for finansiering af uddannelse til alle medlemslande. I Danmark reguleres retten til efteruddannelse for den enkelte typisk gennem partssystemet og overenskomsterne med udgangspunkt i fælles forståelse af udfordringer og behov, herunder også ved at arbejdsmarkedets parter afsætter betydelige puljer til videreuddannelse via de kollektive forhandlinger. Regeringens holdning er, at vi i Danmark allerede har et eksisterende og veludviklet – delvist statslig finansieret - VEU-system, som opfylder henstillingens overordnede formål om at give muligheder for at udøve retten til udvikling af den enkeltes faglighed.

Regeringen vil arbejde for, at et europæisk initiativ om individuelle læringskonti udformes som en ramme, der efterlader plads til de eksisterende, nationale modeller, når disse kan fremme den enkeltes ansvar og motivation for livslang læring. Det er vigtigt, at EU-forslaget respekterer ordninger etableret ved kollektive aftaler og overenskomster. Ligesom det er vigtigt, at en europæisk ramme kan rumme

lande på forskellige niveauer og levne rum for at finde de løsninger, der bedst passer ind i de forskellige arbejdsmarkedsmodeller. Regeringen ser potentiale i at hjælpe den enkelte til bedre overblik og indsigt i uddannelsesmulighederne, fx gennem en digital platform og dermed motivere til større deltagelse og ansvar for egen læring. Samtidig er det vigtigt for regeringen, at henstillingen ikke må skubbe til den kompetencefordeling, der er mellem EU og medlemslandene på uddannelsesområdet, herunder henstillingens transnationale aspekter.

Regeringen finder, at der i det foreliggende kompromisforslag er den fornødne fleksibilitet, der sikrer plads til de eksisterende, nationale videre- og efteruddannelsesmodeller. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt, at oprettelse af individuelle læringskonti ikke længere er et krav for at udmønte henstillingens anbefalinger. Endvidere ser regeringen positivt på, at medlemsstaterne ikke påføres nye rapporteringsforpligtelser, idet opfølgningen på fremme af henstillingens formål om, at flere voksne skal deltage i efter- og videreuddannelse, vil ske gennem de eksisterende procedurer under det europæiske semester. Regeringen kan på den baggrund støtte forslaget til rådshenstilling.

2. Baggrund

Kommissionen har den 10. december 2021 fremlagt forslag til rådshenstilling om individuelle læringskonti med det formål, at flere voksne deltager i uddannelse. Kommissionen ønsker med forslaget en ny tilgang til livslang læring, hvor uddannelsesrettigheder ikke er koblet til deres finansieringskilde, men hvor enkeltpersoner får fuldt ejerskab over disse rettigheder. Dansk sprogversion er modtaget den 21. december 2021.

Henstillingen følger op på Kommissionens meddelelse fra juli 2020 om en opdateret Europæisk dagsorden for færdigheder. Denne nye dagsorden skulle ifølge Kommissionen skabe et paradigmeskifte, der gør livslang læring til en realitet. Blandt de bebudede tolv initiativer indgik, at Kommissionen ville overveje et europæisk initiativ om individuelle læringskonti. Kommissionen ville også overveje støttetjenester og andre faktorer, der kunne fremme individuelle læringskonti. Samtidig med dette initiativ fremsætter Kommissionen forslag til rådshenstilling om mikro-eksamensbeviser. Ifølge Kommissionen supplerer disse initiativer hinanden, da begge initiativer tilskynder til deltagelse i uddannelse ved dels at give bedre muligheder herfor, dels at sikre bevis for og anerkendelse af uddannelsen.

Henstillingen skal også ses i sammenhæng med Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for den europæiske søjle af sociale rettigheder, særligt målet om at 60 pct. af alle voksne årligt skal deltage i en læringsaktivitet inden 2030.

Der indgår i øvrigt i dag i EU's beskæftigelsesbefalinger, som monitoreres via det europæiske semester, at 'medlemsstaterne bør stræbe efter at styrke bestemmelserne om en individuel ret til uddannelse og sikre, at den kan overføres ved erhvervsskift, herunder gennem individuelle læringskonti, når det er relevant'.

Forslaget er fremsat med hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), nærmere artikel 292 om henstillinger og art. 149 om tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet¹. Ifølge Kommissionen vil henstillingen bidrage til gennemførelsen af art. 145 i TEUF, som pålægger medlemsstater og Unionen at arbejde ”på at udvikle en samordnet strategi for beskæftigelse og især for fremme af en veluddannet, velkvalificeret og smidig arbejdsstyrke og arbejdsmarkeder, som reagerer på økonomiske forandringer”. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Henstillingen er ikke-bindende.

3. Formål og indhold

3.1 Formål

Med forslaget ønsker Kommissionen at støtte medlemsstaterne i reformer, som skal muliggøre, at flere voksne deltager i uddannelse, både for at øge deltagelsesraten og for at mindske manglen på færdigheder. Forslaget skal bidrage til EU's overordnede mål om at fremme en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, der sigter mod fuld beskæftigelse og sociale fremskridt. Til dette formål anbefaler forslaget, at medlemsstaterne opretter dels individuelle læringskonti som et middel til at få enkeltpersoner til at deltage i arbejdsmarkedsrelevant uddannelse, dels en befordrende ramme herfor, herunder om vejlednings og valideringsmuligheder.

3.2 Indhold

Forslagets formål er dels at støtte alle voksne i den erhvervsaktive alder med at få adgang til uddannelse, herunder ved erhvervsskift og uanset deres arbejdsmarkedsstatus eller erhvervmæssige status, dels at øge den enkeltes incitament og motivation til at søge uddannelse.

Forslaget angiver anvendelsesområdet, for hvem medlemsstaterne bør oprette individuelle læringskonti. Forslaget vedrører voksne i den erhvervsaktive alder, der har lovligt ophold i en medlemsstat. Dog nævnes det, at grænsearbejdere og selvstændige erhvervsdrivende, der arbejder i en anden medlemsstat end i den, hvor de bor, bør være dækket i den medlemsstat, hvor de arbejder.

Forslaget indeholder en række definitioner af henstillingens nøglebegreber, således individuel ret til uddannelse, individuel læringskonto, mulighed for at overføre en individuel ret til uddannelse og befordrende ramme.

Ifølge forslaget bør medlemsstaterne oprette en individuel læringskonto for alle, der er omfattet af initiativets anvendelsesområde efter høring af arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter. Om disse læringskonti foreslås det:

¹Art. 149 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) omhandler initiativer, som tager sigte på at udvikle en udveksling af oplysninger og gode erfaringer, og som skal sikre komparativ analysevirksomhed og rådgivning samt fremme fornyende metoder og evaluere erfaringer, navnlig ved hjælp af pilotprojekter. Disse foranstaltninger indebærer ikke harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

- Medlemsstaterne bør sikre en tilstrækkelig årlig tildeling af midler, der kan akkumuleres og bruges over en bestemt periode med mulighed for en mere omfattende uddannelse.
- Medlemsstaterne bør overføre supplerende individuelle uddannelsesrettigheder til konti for personer med størst behov for opkvalificering og omskoling. Denne gruppe bør fastsættes ud fra klare og gennemsigtige kriterier efter høring af arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter.
- Medlemsstaterne bør opfordre arbejdsgiverne til at overføre supplerende individuelle uddannelsesrettigheder til læringskonti for deres arbejdstagere og andre personer, som arbejder i deres industrielle værdikæde, navnlig dem, der arbejder i SMV'er.
- Medlemsstaterne bør opfordre offentlige og private arbejdsformidlinger til at overføre individuelle uddannelsesrettigheder til læringskonti for personer med størst behov for opkvalificering og omskoling.
- Medlemsstaterne bør fastsætte betingelser for, hvordan individuelle uddannelsesrettigheder kan akkumuleres og bevares.
- Medlemsstaterne bør sikre, at individuelle uddannelsesrettigheder akkumuleret på en konto i en medlemsstat kan bevares eller bruges – også i perioder, hvor personen bor i en anden medlemsstat.
- At overførsel af rettigheder mellem medlemsstater, som er en ønsket egenskab i henstillingen på længere sigt, kræver yderligere udforskning.

Det anbefales, at medlemsstaterne indarbejder de individuelle læringskonti i en befordrende ramme, der omfatter

- karrierevejledning og validering,
- et nationalt register over støtteberettigede kvalitetsuddannelses-, karrierevejlednings- og valideringsmuligheder (kompatibel med den europæiske læringsmodel). Det fremgår, at arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter bør inddrages i etableringen heraf. Yderligere anbefales medlemsstaterne at optage uddannelsesmuligheder, der tilbydes af udbydere i andre lande, i det nationale register på en gennemsigtig måde,
- en national digital portal, der understøtter individuelle læringskonti, herunder med opkobling til Europass-plattformen, samt
- mulighed for betalt uddannelsesorlov, hvor medlemslandene bl.a. bør indlede dialog med arbejdsmarkedets parter angående ordninger for at uddanne sig i arbejdstiden ved brug af deres individuelle læringskonti.

Medlemsstaterne bør sammen med arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer, regionale og lokale organisationer samt andre relevante aktører iværksætte kampagner og oplysningsaktiviteter omkring ordningen for individuelle læringskonti for at informere og motivere de omfattede personer.

Medlemsstaterne bør systematisk overvåge og evaluere forvaltningen af individuelle læringskonti og den befordrende ramme og foretage justeringer, som er nødvendige for at nå målet. Arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter bør høres i denne proces.

Medlemsstaterne bør sikre tilstrækkelig og bæredygtig finansiering af de individuelle læringskonti, herunder lette kombinationen af forskellige offentlige og private finansieringskilder, herunder som et resultat af forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter. Medlemsstaterne bør også sikre finansiering til den befordrende ramme og til kampagner og oplysningsaktiviteter. Forslaget peger også på finansiering via EU-midler og -instrumenter (Den Europæiske Socialfond Plus, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Fonden for Retfærdig Omstilling, genopretnings- og resiliensfaciliteten og instrumentet for teknisk støtte til individuelle læringskonti mv.).

Ifølge forslaget bør Rådet tilslutte sig Kommissionens hensigt om at lade gennemførelsen af anbefalingen understøttes af ekspertise fra en række EU-institutioner (Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop), Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut (ETF), Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene (Eurofound) og Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed (ELA).

Medlemsstaterne bør gennemføre principperne hurtigst muligt og forelægge Kommissionen en national handlingsplan over foranstaltningerne. Monitoreringen af den nationale gennemførelse bør indgå som en del af det europæiske semester. Kommissionen og EU's Beskæftigelseskomité (EMCO) bør i fællesskab etablere en ramme for monitoreringen med fælles indikatorer til vurdering af gennemførelsen, men også uden det skaber unødige administrative byrder. Kommissionen bør også inden for fem år udarbejde en evaluering over gennemførelsen af henstillingen, i samarbejde med medlemsstaterne og efter høring af arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter.

Formandskabets kompromisforslag

Det franske formandskab har udarbejdet et kompromisforslag, der sikrer større fleksibilitet på en række afgørende punkter sammenlignet med Kommissionens forslag.

Kompromisforslaget indeholder bl.a. følgende ændringer:

- Medlemsstaterne anbefales at overveje at oprette individuelle læringskonti som ét af flere midler til at få enkeltpersoner til at deltage i arbejdsmarkedsrelevant uddannelse.
- Kun medlemsstater, der opretter individuelle læringskonti, anbefales at etablere en befordrende ramme.
- Kun medlemsstater, der opretter individuelle læringskonti, opfordres til at monitorere og evaluere brugen af disse konti på nationalt niveau.
- Opfølgningen på henstillingen vil kun vedrøre henstillingens overordnede formål om, at flere voksne skal deltage i efter- og videreuddannelse.
- Opfølgningen vil ske gennem de eksisterende procedurer under det europæiske semester, hvor der allerede i dag afrapporteres på voksenlæring.
- Medlemsstaterne skal ikke forelægge Kommissionen en national handlingsplan, og der skal ikke udarbejdes en europæisk ramme for monitoreringen af henstillingen med fælles indikatorer. Der er dermed ingen nye rapporteringsforpligtelser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der ikke er tale om bindende lovgivning.

6. Gældende dansk ret

Der er i dag ikke i Danmark lovgivet om individuelle læringskonti, men det danske voksen- og efteruddannelsessystemet (VEU) understøtter allerede, at voksne kan få adgang til uddannelse og økonomisk støtte hertil. Den økonomiske støtte er især målrettet personer med mindst uddannelse og størst behov for opkvalificering.

VEU-systemet bygger oven på det ordinære uddannelsessystem, hvor alle borgere har mulighed for at tage en erhvervskompetencegivende uddannelse uden brugerbetaling og med mulighed for SU undervejs.

I Danmark er det primært staten og arbejdsmarkedsparter, der finansierer og regulerer midler til efteruddannelse. Partssystemet bidrager betydeligt økonomisk til efteruddannelse gennem Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) samt via indbetalinger til kompetencefondene. I VEU-systemet kan man overordnet skelne mellem ordninger, som er målrettet ledige eller beskæftigede.

Beskæftigede kan som udgangspunkt deltage i offentligt udbudt VEU, hvis de opfylder adgangskriterierne. Følgende ordninger kan fremhæves, som er målrettet personer i beskæftigelse:

- Puljen til sporskifte: Offentlige og private virksomheder kan søge om tilskud til et sporskifteforløb på vegne af deres medarbejdere. Målgruppen er ansatte, der er i risiko for at falde ud arbejdsmarkedet grundet fysisk eller psykisk belastende arbejde.
- Omstillingsfonden: Faglærte og ufaglærte i beskæftigelse har mulighed for at søge økonomisk støtte til et kvalifikationsløft ved at deltage i akademi- og diplomuddannelser. Der er mulighed for at få op til 10.000 kr. årligt til deltagerbetalingen.
- Voksenlærlingeordningen: Virksomheder, der ansætter beskæftigede eller ledige ufaglærte som voksenlærlinge, har ret til tilskud til den løn, de betaler personen i praktikperioden.
- Jobrotationsordningen: Virksomheder modtager jobrotationsydelse, hvis de sender medarbejdere på uddannelse samtidig med, at de ansætter en ledig som vikar for medarbejderen i perioden.

Udover ovenstående ordninger, så findes der også i VEU-systemet følgende økonomiske støttemuligheder, som beskæftigede kan gøre brug, når de tager efteruddannelse:

- VEU-godtgørelse: VEU-godtgørelse kompenserer for (en del af) løntabet ved deltagelse i erhvervsrettet efteruddannelse for voksne.

- Statens voksenuddannelsesstøtte (SVU): SVU kan udbetales til kursisten i stedet for løn eller til arbejdsgiveren. Der kan søges om SVU ved deltagelse i almen voksen- og efteruddannelse.
- Kompetencefonde: Arbejdsmarkedets parter har oprettet kompetencefonde i forbindelse med overenskomsterne på det private område i 2007. Fondene giver medarbejdere, som er ansat efter en overenskomst, mulighed for at søge tilskud til voksen- og efteruddannelse.

I beskæftigelsessystemet er uddannelsesmulighederne for ledige bygget op omkring et ønske om at tilbyde opkvalificering, der kan bidrage til beskæftigelse hurtigst muligt. Følgende ordninger i beskæftigelsessystemet er målrettet ledige:

- Uddannelsesløft: Der er to indgange for ufaglærte ledige og ledige med forældet uddannelse til tage en erhvervsuddannelse på dagpenge/kontanthjælp. *Puljen til uddannelsesløft* giver mulighed for tage en erhvervsuddannelse til 80 pct. af dagpengesatsen eller på kontanthjælp. Der er adgang til alle erhvervsuddannelser, men det skal aftales med jobcenteret. Derudover er der indført en *midlertidig ret til et uddannelsesløft på 110 pct. af hidtidig dagpengesats*, hvis uddannelsen optræder på positivlisten over fag med mangel på arbejdskraft.
- Den regionale uddannelsespulje: Puljen giver alle målgrupper i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (undtaget fleksjobbere) mulighed for tilbud om korte, erhvervsrettede uddannelsesforløb inden for områder, hvor der forventes jobåbninger inden for de næste seks måneder.
- Læse-, skrive- og regnetest og -kurser for ledige: Alle borgere har i dag ret til læse-, skrive- og regnekurser, hvis de selv henvender sig til et voksenuddannelsescenter og gennemfører en test, der viser, at de har behov. For ledige gælder, at alle LAB-målgrupper, uanset uddannelsesbaggrund, har ret til en test, medmindre jobcenteret vurderer, at der åbenlyst ikke er behov herfor.
- Seks ugers jobrettet uddannelse: Ledige har mulighed for at få bevilliget seks ugers jobrettet uddannelse af jobcenteret eller a-kassen.

Trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (2017) havde til formål at styrke og skabe et mere fleksibelt VEU-system. Aftalen er i oktober 2021 forlænget til udgangen af 2022 og indeholder bl.a. nedenstående initiativer og indgår i den befordrende ramme omkring VEU:

- Voksenuddannelse.dk er et resultat af VEU-trepartsaftalen 2018-2021 og blev lanceret i december 2018 med det formål at etablere én indgang til VEU-systemet. Pr. 15. juni 2021 er portalen udvidet med funktioner til kursustilmelding og ansøgning om VEU-godtgørelse. Regeringen og arbejdsmarkedets parter er i den 1-årige aftale om forlængelse af trepartsaftalen enige om at have fokus på de initiativer, der endnu ikke er fuldt implementeret.
- Styrket realkompetencevurdering (RKV) er en mulighed for at få vurderet ens samlede viden, færdigheder og kompetencer, uanset hvor og hvordan de er erhvervet. RKV kan bruges til at få adgang til VEU-uddannelser eller få merit for moduler, der indgår i disse.
- Én indgang til voksenvejledningen er etableret i regi af eVejledningen med det formål at styrke indsatsen i forhold til voksne og virksomheder. Der tilbydes

dels individuel vejledning, dels kollektiv vejledning målrettet til voksne, virksomheder og fagprofessionelle fra jobcentre, fagforeninger og A-kasser.

I VEU-uddannelsessystemet gælder i øvrigt,

- at al uddannelse ligger inden for national kompetence, hvorfor uddannelsesaktiviteter tilknyttet en personlige uddannelseskonti, skal fastlægges i de nationale ordninger. VEU-systemet er velfungerende med udbydere, der er underlagt tilsyn, der sikrer kvaliteten.
- at der intet juridisk er til hinder for EU-borgere i forbindelse med beskæftigelse i Danmark ligebehandles og kan deltage i danske VEU-aktiviteter, herunder får mulighed for at opnå såvel SVU- og VEU-godtgørelse.

7. Konsekvenser

Forslaget til rådshenstilling har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Henstillingen er ikke bindende.

Voksen- og videreuddannelse er af stor samfundsøkonomisk betydning og meget få lande i Europa har samme niveau af deltagelse i VEU-aktiviteter som Danmark. Det er kun vores nordiske nabolande, der har tilnærmelsesvis samme mængde deltagelse i efter- og videreuddannelse. Fælles for de nordiske lande er, at ingen har implementeret individuelle læringskonti, men at deltagelsen i voksen- og efteruddannelse i højere grad er baseret på en universel velfærdsmodel, hvor der i beskæftigelsessystemet er muligheder for deltagelse i relevant uddannelse for ledige, samt at der for beskæftigede er grundlæggende støttemuligheder for deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Sidstnævnt kan desuden være suppleret af overenskomstbaserede rettigheder til deltagelse i efteruddannelse og muligheder for støtte, herunder løn under uddannelse. Det eksisterende og veludviklede danske VEU-system findes derfor at opfylde det overordnede formål i forslaget til henstilling.

Skulle Rådshenstillingen udmøntes i den fremsatte form i dansk regi, må der forudses såvel lovgivningsmæssige, som stats- og erhvervsfinansielle konsekvenser. På en række punkter er det op til medlemsstaterne at fastlægge volumen og designet, herunder omkring finansiering, støtteberettigede uddannelsesmulighederne, særlige målgrupper i fokus mv. Dette vanskeliggør en endelig vurdering af de forventede konsekvenser. Kommissionen har i sin konsekvensanalyse peget på en række forventede økonomiske fordele ved en udmøntning, nærmere højere lønninger for den enkelte, højere produktivitet for virksomhederne, højere BNP og social samhørighed. Virksomhederne forventes at kunne drage fordel af en mere veluddannet arbejdsstyrke og mindre mangel på færdigheder, og der er særlige fordele for SMV'er, hvis ansatte i øjeblikket kun deltager i uddannelse i begrænset omfang.

Kommissionen anslår, at de direkte årlige omkostninger til uddannelsesrettigheder beløber sig til ca. 17,6-24,5 mia. EUR (opgjort på EU-plan). Hertil kommer omkostninger til større udbredelse af betalt uddannelsesorlov samt etablerings- og administrationsomkostninger, som ifølge Kommissionen dog forventes at blive begrænsede på grund af den eksisterende relevante infrastruktur, der allerede er på plads i mange medlemsstater.

Endvidere bemærker Kommissionen, at personlige læringskonti kan understøtte mulighederne for sporskifte på tværs af brancher bedre, end det er tilfældet i dag, hvor arbejdsgiverne typisk ikke har interesse i at uddanne medarbejdere ud af branchen, og hvor overenskomstsikrede uddannelsesrettigheder som regel er knyttet til branchespecifikke uddannelser.

En personlig læringskonto kan medvirke til at tydeliggøre rettigheder for den enkelte og forsimple finansieringssystemet ift. i dag. Ansvar for vedligeholdelse af kompetencer vil mere entydigt ligge hos medarbejderen. Forslaget indebærer imidlertid også en risiko for en række øvrige utilsigtede konsekvenser, som man i implementeringen bør forsøge at minimere:

- Arbejdsudbudseffekter: Uddannelse har en negativ effekt på arbejdsudbuddet på kort sigt, da man ikke er i beskæftigelse, når man er under uddannelse. Det er derfor afgørende, at der er en betydelig modsatrettet opkvalificeringseffekt ved uddannelsesindsatsen på længere sigt. I modsat fald er der risiko for, at forslaget vil reducere beskæftigelsen. Ved langvarige uddannelsesforløb uden betydelige opkvalificeringseffekter er der tilmed risiko for, at det kan øge ledigheden.
- Ineffektiv brug af uddannelsesmidler: Medarbejderne kan i mindre grad vælge arbejdsmarkedsrettede uddannelser, når de ikke behøver arbejdsgiverens accept. Det kan medføre en mere ineffektiv uddannelsesindsats end i dag. Det kan både skyldes manglende information om arbejdsmarkedets behov eller motivation for andre typer af uddannelser. Dertil er der risiko for overuddannelse af personer, som allerede har lange uddannelser bag sig. Samtidigt er der også en risiko for, at personer med mindst uddannelse ikke selv vil tage initiativ til VEU og derfor få mindre uddannelse end i dag. Det er vanskeligt for den enkelte at overskue udbuddet, relevansen og kvaliteten af VEU-tilbuddene. Der er en informationsasymmetri, som i nogen grad kan afhjælpes, hvis uddannelseskontoens midler udelukkende kan anvendes til offentligt udbudte uddannelser samt evt. private kurser, der har været underlagt kvalitetskontrol.
- Konsekvenser for erhvervslivet: Virksomhederne vil opleve, at deres muligheder for at opkvalificere deres medarbejder i overensstemmelse med deres behov forringes, hvis uddannelsesrettigheder ikke er koblet til deres finansieringskilde. Dette gælder ikke mindst, hvis virksomhederne fortsat forventes at betale for størstedelen af opkvalificeringsindsatsen. Det er muligt, at virksomhederne vil opleve en mindre administrativ byrde forbundet med at finansiere VEU, hvis uddannelseskontoen erstatter øvrige finansieringskilder, såsom løntabsgodtgørelse og kompetencefondene.
- Øget efterspørgsel på uddannelse – og behov for nye uddannelser: En individuel læringskonto vil i en dansk kontekst give bedre finansiering af VEU til personer med videregående uddannelser end i dag. Den øgede efterspørgsel vil medføre øgede udgifter til kursusaktiviteter, men kan også give anledning til en ændret efterspørgsel efter kurser, hvilket kan give et behov for udvikling og etablering af nye VEU-tilbud.
- Transnationale aspekter (såsom overførelse af rettigheder mellem medlemsstater og åbning af nationale registre for uddannelsesmuligheder, der tilbydes af udbydere i andre lande): Forslaget indeholder anbefalinger som rækker ud over det nationale område, som vil kunne medføre behov for ændret lovgivning på

uddannelsesområdet. Det vil kræve en indgående undersøgelse af, hvordan sådanne tiltag griber ind i eksisterende regler og lovgivning, herunder ift. til en universel velfærdsmodel med adgang til efteruddannelse.

- Øgede offentlige udgifter ved nye orlovsrettigheder: Såfremt forslaget indeholder anbefalinger om ret til at uddanne sig i arbejdstiden uafhængigt af arbejdsgiverens accept - eller som ledig uafhængig af jobcenterets vurdering, vil det kunne medføre øgede udgifter til løntabsgodtgørelse/ledighedsydelse. Det vil kræve en indgående undersøgelse af, hvordan sådanne rettigheder griber ind i eksisterende overenskomstsikrede rettigheder og arbejdsgivernes ledelsesret.
- Udgifter til etablering af it-systemer mv.: Der kan være behov for at udvide eksisterende it-løsninger (såsom voksendannelse.dk) eller alternativt at etablere helt nye løsninger, såsom et nationalt digitalt uddannelsesoverblik, inklusiv håndtering og administration af individuelle læringskonti. Heri ligger der potentiale for betydelige merudgifter til etablering og drift af it-løsninger, der understøtter lovgivningen. Derudover lægges der i henstillingen op til, at de nationale platforme skal kobles op på EU's Europass-platform. Vedligeholdelse af den nationale danske del af Europass-platformen, vil med forslaget blive udvidet, med behov for yderligere afledte nationale udgifter til medfinansiering, ligesom der må forventes nationale udgifter i forbindelse med samkøring af IT-systemet fra en national platform til Europass-platformen.

Udmøntning af det foreliggende kompromisforslag vurderes ikke at have lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Kommissionens forslag er den 10. december 2021 sendt i høring hos EU-Specialudvalget under Beskæftigelsesministeriet for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold og EU-specialudvalget under Børne- og Undervisningsministeriet for uddannelse og ungdom. Der modtaget høringsvar fra Akademikerne (AC), BUPL, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Danske Lærerorganisationer International (DLI), Danske Professionshøjskoler, Danske Studerendes Fællesråd (DSF), Danske Universiteter (bilagt svar fra Aalborg Universitet), Dansk Industri (DI), Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), KL, Ledernes Hovedorganisation (Lederne) samt Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (Medst).

AC ser positivt på at styrke efterspørgslen vedr. opkvalificering og kompetenceudvikling for hele arbejdsstyrken, inkl. ledige, projektarbejdere, honorarlønnede, selvstændige, atypiske ansatte og lønmodtagere. Derved får alle de bedste muligheder for at bidrage til en positiv samfundsudvikling, den grønne og digitale omstilling og velstand. AC lægger vægt på, at brugen af en personlig læringskonto som udgangspunkt skal ske på individuelt initiativ og ud fra et individuelt ønske - for at styrke den enkelte i relation til samfundets udvikling og omstilling, mens arbejdsgiverne har ansvaret for at sikre, at deres medarbejdere kontinuerligt opkvalificeres i relation til virksomhedens udvikling og den enkeltes opgaver. AC finder det essentielt, at den individuelle læringskonto er finansieret, og AC finder det positivt, at finansieringen kan strikkes sammen fra flere bidragsydere, både offentlige og private. Aftaler om finansiering bør indgås med arbejdsmarkedets parter, idet AC

anser de individuelle læringskonti som supplement til den danske model. Individuelle læringskonti betragtes som et blandt mange redskaber til at fremme livslang læring. AC er enige i, at der skal skabes en befordrende ramme, men samtidig bør det undgås, at det vil kræve et meget stort og bureaukratisk system. AC anbefaler, at forslaget om betalt uddannelsesorlov gøres frivilligt eller helt bortfalder.

BUPL stiller sig kritisk til EU-forslaget og bemærker, at få EU-lande har samme niveau af deltagelse i VEU-aktiviteter som Danmark, samt at individuelle læringskonti ikke løser udfordringerne på efter- og videreuddannelsesområdet. BUPL stiller spørgsmålstejn ved proportionaliteten i forslaget, som BUPL finder særdeles vidtgående og problematisk. BUPL foreslår, at det klart bør fremgå, at lande, som allerede har iværksat bedre og mere effektive ordninger, ikke nødvendigvis har gavn af individuelle læringskonti.

DA kan ikke tilslutte sig henstillingen eller at indføre personlige uddannelseskonti i den nuværende udformning. DA bemærker, at opkvalificeringseffekten af sådanne konti er lille og vil navnlig ikke løse manglen på motivation blandt de ufaglærte med lavest VEU-deltagelse. Efteruddannelse bør tage udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov, mens en personlig konto kan føre til mismatch mellem anvendelsen af kurser og arbejdsmarkedets behov og svække arbejdsudbuddet i en situation med mangel på kvalificeret arbejdskraft. En udmøntning af forslaget vil kolliderer med den danske model, hvor arbejdsmarkedets parter allerede har opbygget gode løsninger. Der er ikke behov for kun at satse på én løsningsmulighed for voksen- og efteruddannelse. Uddannelse er national kompetence, hvilket bør respekteres, og DA er uforstående over for, at henstillingen bruger en så konkret sprogbrug om et initiativ, som er og bør være frivilligt for medlemsstaterne at deltage i. DA opfordrer til, at Danmark arbejder for at omformulere forslaget, så det tydeligt fremgår, at der er tale om en frivillig ordning, som medlemsstaterne kan overveje, samt at andre instrumenter, såsom kompetencefonde, får en langt mere fremtrædende rolle.

DLI ser individuelle læringskonti som ét blandt mange redskaber til at fremme livslang læring. I Danmark er strategien for livslang læring og efter- og videreuddannelse i høj grad baseret på aftaler indgået mellem arbejdsmarkedets parter samt trepartsaftaler, og individuelle læringskonti kan muligvis være et supplement. Drøftelser herom må tages inden for de nationale rammer, så der nås frem til løsninger, der passer til nationale behov, og for at inddrage de relevante aktører. DLI er bekymret over, hvorvidt tilgængeligheden af vejledning og uddannelse risikerer at blive udfordret ved at individualisere ansvaret. Forslaget risikerer at udfordre bæredygtige investeringer i det formelle uddannelsessystem, i vejledning samt i aftaler indgået mellem arbejdsmarkedets parter til fordel for nogle meget konkrete enkeltløsninger, herunder hvis ressourcer til individuelle læringskonti sker på bekostning af andre initiativer. Det er ikke tydeligt, hvilken forpligtelse der vil påhvile medlemsstaten ift. individuelle læringskonti og vandrende EU-borgere. Endvidere er DLI skeptisk til, om forslaget er proportionelt med en rådshenstilling qua koordinationsmetoden og medlemsstaternes kompetence på uddannelsesområdet. DLI er også usikker på ressourceforbruget for den enkelte medlemsstat, og om det vil stå mål med resultatet. De enkelte værktøjer for at løse udfordringerne, som fx individuelle læringskonti, bør ikke være primært grundlag for EU-initiativer inden for livslang læring. Årsagerne til, at nogle voksne ikke deltager i livslang læring, er

komplekse, og det kalder derfor på, at det europæiske samarbejde fremmer, at medlemsstater, aktører på arbejdsmarkedet og i civilsamfundet understøttes i at finde egnede og succesfulde løsningsmodeller. Derfor finder DLI det vigtigt, at Kommissionen også prioriterer andre redskaber, herunder de nævnte EU-fonde o.l.

Danske Professionshøjskoler bemærker, at individuelle læringskonti rummer nogle spændende potentialer, som Danske Professionshøjskoler ser frem til at undersøge nærmere sammen med de andre aktører i det videregående uddannelsessystem.

DSF hilser forslaget velkomment og bemærker, at styrket efteruddannelse bør sammentænkes med udviklingen af det bredere uddannelsesområde og navnlig ikke betyde en nedprioritering andre steder i uddannelsessystemet. De lærende bør anerkendes som stakeholders og sikres repræsentativ adgang til udviklingen af de nationale systemer.

Danske Universiteter bakker op om den grundlæggende vision om individuelle læringskonti i et europæisk perspektiv. I en eventuel realisering af forslaget vil det være væsentligt, at der tilvejebringes en effektiv systemunderstøttelse, så de enkelte institutioner ikke påføres en stor administrativ byrde.

DI finder Kommissionens forslag bekymrende og har vanskeligt ved at identificere positive virkninger ved at indføre individuelle uddannelseskonti, som tværtimod risikerer at undergrave de kompetencefonde, som arbejdsmarkedets parter har etableret. DI har allerede rejst denne bekymring over for Kommissionen sammen med andre arbejdsmarkedsorganisationer. DI bakker op om DA's hørings svar og kan ikke anbefale, at Danmark tilslutter sig henstillingen i den nuværende udformning.

FA er positivt indstillet over for forslaget og ser individuelle læringskonti som et stærkt middel til at sætte mere gang i livslang læring for hele arbejdsstyrken. FA gør opmærksom på, at de kollektive overenskomster på det danske arbejdsmarked i høj grad allerede har taget ansvar for medarbejderes kompetenceudvikling, ikke mindst i Finanssektoren og dens Finanskompetencepulje. Hvis der med læringskonti skal gives medarbejdere en egentlig ret til at bruge arbejdstiden til at udnytte deres optjente rettigheder, er det vigtigt, at der samtidig sikres en kompensation til de berørte arbejdsgivere. Det er også nødvendigt, at der vises et hensyn til virksomhedens drift, enten ved at retten til at tage fri skal være betinget af aftale eller et tilstrækkeligt varsel. Arbejdsgiveren skal have medindflydelse på, hvad de ansatte bruger rettighederne til og hvornår. Det er også vigtigt, at en statslig ordning kan spille sammen med de overenskomstbestemte muligheder og tage hensyn til, at kompetenceudvikling allerede er overenskomstreguleret, herunder ift. fravær, løn og udgifter, og i form af kompetenceudviklingspuljer.

FH er overordnet tilfreds med Kommissionens forslag, men finder det afgørende, at arbejdsmarkedets parter inddrages i det videre arbejde, herunder ved udviklingen af evt. modeller for individuelle læringskonti. FH forudsætter, at hverken stat eller virksomheder fralægger sig ansvaret for uddannelse af ledige og beskæftigede lønmodtagere. FH peger på, at Danmark allerede i VEU-systemet har en differentieret sammenhæng mellem målgrupper og finansiering, og at der allerede eksisterer en form for uddannelseskonti inden for de overenskomstaftalte kompetencefonde. FH

ser imidlertid også inden for voksen-, efter- og videreuddannelse mange barrierer, som individuelle læringskonti ikke alene kan løse. Derfor lægger FH bl.a. vægt på, at et evt. nyt initiativ fokuserer på at sikre færre barrierer, bedre adgang og øget deltagelse, især for kortuddannede og udsatte grupper med mest brug herfor; at et initiativ skal kunne anvendes i kombination med arbejdsmarkedets parter eksisterende kompetencefonde og nationale refusionsordninger; samt at det forbliver en ret og ikke en pligt for den enkelte at benytte sin ret til finansieret efteruddannelse.

KL er meget forbeholden ift. forslaget, idet henstillingen vil bryde med den måde, hvorpå kompetenceudvikling og efteruddannelse i dag bliver tænkt og organiseret i Danmark. Derudover vurderer KL ikke, at en individuel læringskonto vil afhjælpe problemet med at få de, som har mest brug for at deltage i uddannelsesaktiviteten til at deltage. Hvis henstillingen skal udmøntes, er KL bekymret for, at en finansiering af en individuel læringskonto vil gå ud over de partsaftalte midler, hvor der ifm. de partsaftalte midler til kompetenceudvikling på det kommunale område (kompetencefonde) ikke er aftalt rettigheder for den enkelte medarbejder. KL finder det problematisk, at henstillingen vil skabe rettigheder på områder, som i dag – ift. medarbejderen – enten er aftalestof mellem parterne eller er en integreret del af ledelsesretten, ikke mindst ret til betalt uddannelsesorlov. KL finder det problematisk, at retten til uddannelse kan kollidere med arbejdsgiverens behov, herunder ledelsens ret til at organisere arbejdet. KL finder også, at individuelle læringskonti vil bryde med den hidtidige beskæftigelsesindsats for ledige, og KL ser navnlig risiko for, at de ledige ikke kommer ud i aktuelle jobåbninger, men kan blive i unødvendige uddannelsesforløb, samt at en individuel ret kan anvendes til kompetenceudvikling, som arbejdsmarkedet ikke efterspørger.

Lederne understreger, at individuelle læringskonti bør betragtes som et blandt flere redskaber i værktøjskassen. I princippet, men ikke nødvendigvis kan individuelle læringskonto være et redskab til de nationale tilskudsformer til kompetenceudvikling, men individuelle læringskonti bør supplere og ikke erstatte eksisterende offentligt finansierede uddannelsesstilbud og/eller uddannelsesstilbud foranstaltet af arbejdsmarkedets parter. Lederne understreger, at et videre arbejde med individuelle læringskonto skal integreres i den eksisterende nationale (eller regionale) uddannelsesinfrastruktur under overholdelse af de eksisterende kollektive aftaler om uddannelse, som normalt involverer arbejdsgivere, fagforeninger og regeringer. Fokus i et nyt initiativ om ret til uddannelse bør være arbejdsmarkedsorienteret, og virkningerne vil blive større, hvis uddannelsesrettighederne koordineres med vejledning, kvalitetssikrede systemer og akkrediteret/kompetencegivende uddannelse. Lederne peger på, at i foråret 2022 genoptages trepartsforhandlingerne med henblik på en ny aftale fra 2023 og frem, og at individuelle læringskonti kunne indgå i disse forhandlinger, såfremt der er enighed herom.

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (Medst) er generelt skeptisk over for forslaget, da det angår et nationalt anliggende, der i Danmark reguleres ved aftale af arbejdsmarkedets parter. På det statslige område er en stor del af det, der foreslås, allerede dækket af aftale indgået af arbejdsmarkedets parter. Den foreslåede rådshenstilling kan medføre vidtgående ændringer af rammer og vilkår for kompetenceudvikling i staten og påvirke ledelsesretten, særligt omkring at tilrettelægge kompetenceudviklingsaktiviteter, så de foregår mest hensigtsmæssigt i forhold til den

samlede opgaveløsning. Medst anbefaler et kritisk syn på forslaget med henblik på, at forslag, der er problematiske over for det danske arbejdsmarkedet, undgås. Medst. opfordrer til, at arbejdsmarkedets parter løbende holdes orienteret om forhandlingerne med henblik evt. input.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionen præsenterede sit forslag til rådshenstilling på et møde i arbejdsgruppen under EPSCO-Rådet den 14. januar 2022. Der har efterfølgende i alt været fem møder i arbejdsgruppen under Rådet herom.

Der er tilkendegivet bred opbakning til formålet/dagsordenen om livslang læring, men en række lande, herunder Danmark, har efterspurgt en større grad af fleksibilitet ift. nationale tilgange og mindre præskriptivt sprogbrug under henvisning til national kompetence og henstillingens ikke-bindende karakter. Samme gruppe af lande har også påpeget, at individuelle læringskonti alene er én blandt flere veje til at fremme deltagelse i efter-/videreuddannelse, og fundet, at den foreslåede opfølgning var både meget omfattende og byrdefuld.

Det franske formandskab har på den baggrund fremlagt et kompromisforslag, som ser ud til at få bred støtte.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter kompromisforslaget.

Dagsordenen om færdigheder og livslang læring er vigtig for at ruste Danmark og Europa til fremtidens udfordringer. Regeringen anerkender udfordringerne og målene for alle medlemsstater i denne dagsorden, særligt med at sikre tilstrækkelig finansiering til større deltagelse i uddannelse samt at styrke det fælles ansvar for livslang læring.

Individuelle læringskonti kan være én blandt mange tilgange hertil, men regeringen finder umiddelbart, at der bør anlægges en bredere tilgang til at adressere udfordringen med uddannelse frem for at promovere én specifik model for fremme af og finansiering af uddannelse til alle medlemslande. I Danmark reguleres retten til efteruddannelse for den enkelte typisk gennem partssystemet og overenskomsterne med udgangspunkt i fælles forståelse af udfordringer og behov, herunder også ved at arbejdsmarkedets parter afsætter betydelige puljer til videreuddannelse via de kollektive forhandlinger. Regeringens holdning er, at vi allerede har et eksisterende og veludviklet – delvist statslig finansieret – VEU-system, som opfylder henstillingens overordnede formål om at give muligheder for at udøve retten til udvikling af den enkeltes faglighed.

Regeringen vil arbejde for, at et europæisk initiativ om individuelle læringskonti udformes som en ramme, der efterlader plads til de eksisterende, nationale modeller, når disse kan fremme den enkeltes ansvar og motivation for livslang læring. Det er vigtigt, at EU-forslaget respekterer ordninger etableret ved kollektive aftaler og overenskomster. Ligesom det er vigtigt, at en europæisk ramme kan rumme lande på forskellige niveauer og levne rum for at finde de løsninger, der bedst passer ind i de forskellige arbejdsmarkedsmodeller.

Regeringen ser potentiale i at hjælpe den enkelte til bedre overblik og indsigt i uddannelsesmulighederne, fx gennem en digital platform og dermed motivere til større deltagelse og ansvar for egen læring. Samtidig er det vigtigt for regeringen, at henstillingen ikke må skubbe til den kompetencefordeling, der er mellem EU og medlemslandene på uddannelsesområdet, herunder henstillingens transnationale aspekter.

Regeringen kan bakke op om de ændringer, der er foretaget under forhandlingerne af rådshenstillingen, da disse imødekommer regeringens holdning om, at beslutningen om at indføre individuelle læringskonti er et nationalt anliggende for nationalstater. Regeringen finder, at EU ikke bør beskæftige sig med, hvorvidt medlemsstaterne vælger at indføre individuelle læringskonti.

Regeringen finder, at der i det foreliggende kompromisforslag er den fornødne fleksibilitet, der sikrer plads til de eksisterende, nationale videre- og efteruddannelsesmodeller. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt, at oprettelse af individuelle læringskonti ikke længere er et krav for at udmønte henstillingens anbefalinger. Endvidere ser regeringen positivt på, at medlemsstaterne ikke påføres nye rapporteringsforpligtelser, idet opfølgningen på fremme af henstillingens formål om, at flere voksne skal deltage i efter- og videreuddannelse, vil ske gennem de eksisterende procedurer under det europæiske semester.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. februar 2022.

5. Rådshenstilling om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet

- Vedtagelse

KOM (2021) 801

Revideret notat ift. grund- og nærhedsnotat oversendt den 15. februar 2022 af Klima, Energi- og Forsyningsministeriet.

1. Resumé

På rådsmødet er henstillingen om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet sat på dagsordenen til vedtagelse. Formålet med Kommissionens henstilling er at understøtte, at EU's omstilling mod klimaneutralitet i 2050 er social retfærdig og ikke har negative konsekvenser for arbejdstagere.

Regeringen kan støtte henstillingen. Regeringen hilser henstillingen velkommen, da det er vigtigt at afbøde negative konsekvenser ved den grønne omstilling, men også iværksætte initiativer, som kan opkvalificere arbejdstagere og muliggør, at de kan finde ny beskæftigelse, som understøtter den grønne omstilling. Regeringen bakker op om, at hvert enkelt medlemsland kan vælge at anvende tiltag, som adresserer deres landespecifikke problemer inden for deres nationale lovgivning. Det er vigtigt, at henstillingen respekterer medlemslandenes nationale kompetencer inden for skatte-, arbejdsmarkeds-, social- og uddannelsespolitikken, ift. de politiske tiltag og initiativer, som foreslås gennemført.

Regeringen finder det positivt, at rådshenstillingen indeholder en tilstrækkelig grad af fleksibilitet og tager højde for nationale arbejdsmarkedsmodeller og omstændigheder. Regeringen finder det desuden positivt, at den foreliggende kompromistekst ikke længere refererer til den sociale klimafond og i højere grad nu tager højde for de administrative byrder, som henstillingen pålægger medlemslande, bl.a. under det europæiske semester.

Henstillingen har ikke i sig selv nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Samlenotat oversendes af Beskæftigelsesministeriet, da forslaget er sat på dagsordenen til vedtagelse på EPSCO-rådsmødet den 16. juni 2022. Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. februar 2022 af Klima, Energi- og Forsyningsministeriet.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 15. december 2021 et forslag til henstilling om sikring af en retfærdig omstilling på vej mod klimaneutralitet, KOM (2021) 801. Forslaget blev oversendt til Rådet i dansk sprogversion d. 18. januar 2022. Forslaget skal vedtages af Rådet i henhold til TEUF artikel 292.

Henstillingen er fremsat som en del af den europæiske grønne pagt. Pagten har til formål at omdanne Den Europæiske Union til et bæredygtigt, retfærdigt og velstående samfund med en moderne, cirkulær og konkurrencedygtig økonomi og nul nettoemissioner af drivhusgasser i 2050.

3. Formål og indhold

Formålet med Kommissionens henstilling er at understøtte, at EU's omstilling mod klimaneutralitet i 2050 er social retfærdig og ikke har negative konsekvenser for arbejdstagerne.

Den grønne omstilling af industrien forventes at påvirke arbejdstagere forskelligt afhængig af uddannelse, beskæftigelse, sektor og geografi, og der forventes jobtab inden for bl.a. minedrift, den fossile energisektor og dele af bilindustrien. Kommissionen fremhæver samtidig, at den grønne omstilling vil skabe mange nye jobmuligheder bl.a. inden for vedvarende energi, cirkulær økonomi og energieffektiviseringer. For at flytte arbejdstagerne fra nedlukkede sektorer til nye grønne sektorer er det nødvendigt, at der sker en omstilling og opkvalificering af arbejdsstyrken på tværs af EU. Det vil kunne imødekomme sociale udfordringer ved omstillingen, men også udnytte muligheden for at understøtte beskæftigelsen og sikre den nødvendige arbejdskraft til den grønne omstilling.

Kommissionen opfordrer i henstillingen medlemslandene til at implementere politiske initiativer i samarbejde med relevante interessenter, som faciliterer en social retfærdig transition og indtænker beskæftigelses- og sociale aspekter i klima-, energi- og miljøpolitikker, som er nødvendige for at opnå klimaneutralitet i 2050. Ved at facilitere og understøtte den grønne omstilling og skabe nye meningsfulde job for arbejdstagerne kan landene ifølge henstillingen hæve indkomsten, sænke uligheden og imødekomme udfordringerne ved bl.a. energifattigdom. Derudover fremhæves det, at det er særligt vigtigt, at offentlige og private midler anvendes effektivt i understøttelsen af den retfærdige omstilling.

Medlemslandene opfordres desuden til at gøre brug af de forslag, som Kommissionen har nævnt i henstillingen, og gennemføre politiske tiltag, som kan tilpasse arbejdsstyrken, adressere sociale og omfordelingsproblematikker samt andre udfordringer på tværs af energiunionens dimensioner, herunder energifattigdom.

I henstillingen beskrives det, at monitoreringen af iværksatte tiltag og implementering af tiltag foreslået i henstillingen vil blive håndteret gennem det europæiske semester og andre eksisterende rammer. Under det europæiske semester monitorerer Kommissionen den socioøkonomiske udvikling, inklusiv påvirkningen fra den grønne omstilling, og hvor relevant foreslås landespecifikke tiltag for at understøtte, at medlemslandene imødekommer disse udfordringer.

Politiske initiativer med henblik på en retfærdig grøn omstilling.

I henstillingen foreslår Kommissionen en række tiltag for at understøtte de befolkningsgrupper, som bliver hårdt ramt af den grønne omstilling, særligt dem der be-

finder sig i en sårbar situation som følge af den grønne omstilling. Medlemsstaterne opfordres til at indgå i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter i gennemførelsen af disse tiltag.

Tiltagene har til formål at opkvalificere og hjælpe arbejdstagere med at finde ny beskæftigelse af høj kvalitet, som også understøtter den grønne omstilling og gennemføres med en meningsfuld inddragelse af arbejdstagerne.

Opkvalificeringen af arbejdstagere skal gennem følgende tiltag:

- Støtte adgangen til beskæftigelse af høj kvalitet, gennem skræddersyet hjælp til jobsøgning og tilbud om fleksible læringskurser.
- Målttede økonomiske incitament.
- Understøttelse af iværksætter i grønne sektorer gennem statslige puljer.
- Initiativer, som understøtter nye beskæftigelsesmuligheder i særligt berørte områder og inden for sektorer, som faciliterer den grønne omstilling.
- Eksisterende regler på beskæftigelsesområdet skal håndhæves effektivt.

Derudover anbefales det i henstillingen at sikre adgang til inkluderende uddannelser af høj kvalitet og gennemførelse i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Medlemsstaterne opfordres til en inkluderende grunduddannelse af høj kvalitet, sikring af at erhvervs- og universitetsuddannelser leverer faglærte og dimittender, som er værdifulde for den grønne omstilling. Derudover er støtteordninger for lærlinge- og praktikophold værdifulde, og der bør være en evaluering af forløbene for at sikre uddannelseskvaliteten. Det er også vigtigt at facilitere efteruddannelse gennem hele arbejdslivet og facilitere jobskifte og omskoling af arbejdstagerne til ny beskæftigelse.

Henstillingen opfordrer medlemslandene til at sikre, at skatte- og socialsikringsystemer tager højde for den grønne omstilling. Medlemsstaterne opfordres til at vurdere, om det er nødvendigt at tilpasse skattesystemer efter udfordringerne ved den grønne omstilling og flytte skattebyrder. Derudover bør medlemsstaterne vurdere om en tilpasning af socialsikringsystemerne er nødvendig.

Medlemsstaterne bør også sikre nødvendig adgang til basale tjenester og billige boliger ved at mobilisere offentlige og private midler til at investere i vedvarende energikilder og reducere af energifattigdom ved investeringer i energieffektivitet. Medlemslandene bør også investere i boligrenoveringer og forbedring af transport og infrastruktur. For at sikre tilstrækkelige midler opfordrer henstillingen til, at der gøres optimal brug af den sociale klimafond og midler fra EU's kvotehandelssystem.

Tværgående elementer til politiske tiltag til støtte for en retfærdig omstilling

Henstillingen opfordrer medlemsstaterne til at etablere og gennemføre andre tværgående elementer, der fremmer en retfærdig og inklusiv grøn omstilling, navnlig med henblik på at sikre en inklusiv og demokratisk tilgang. Udformningen af tiltag

og politikker skal ske på tværs af alle politiske niveauer under inddragelse af civilsamfundet og interessenter. Offentlige myndigheders kapacitet skal være tilstrækkelig til at yde effektiv vejledning i udformning af nye politikker og til den efterfølgende implementering.

Henstillingen fremhæver, at det er vigtigt med en integreret og befordrende politisk ramme, herunder i forbindelse med det europæiske semester, der tager behørigt hensyn til fordelingsmæssige virkninger samt positive og negative afsmittende virkninger, der understøtter forskning og innovation. Det er derudover vigtigt at styrke evidensgrundlaget og sikre en effektiv monitorering af effekterne ved nationale klimatiltag for at forbedre datagrundlaget til brug ved indførelse af politiske tiltag, som skal imødekomme negative konsekvenser ved reformer, som opfylder nationale klima- og miljømål. Det er også vigtigt at styrke forsknings- og innovationstiltag på nationalt og EU-plan for at vurdere klimaforandringernes påvirkning på tværs af økonomiske-, beskæftigelses- og sociale dimensioner.

Optimal anvendelse af offentlige og private midler.

Henstillingen opfordrer medlemsstaterne til at gøre optimal brug af offentlige og private midler med henblik på at yde effektiv finansiel støtte, navnlig ved at afsætte og anvende tilstrækkelige nationale ressourcer. Medlemsstaterne opfordres til at gennemføre reformer under genopretningsplanerne og fastsætte den optimale anvendelse af finansiering i forbindelse med en retfærdig omstilling på alle politiske niveauer, herunder tilgængelige EU-midler. Det er derudover vigtigt at udnytte synergierne på tværs af tilgængelige programmer og instrumenter og have fokus på de regioner og industrielle sektorer, som bliver hårdest ramt af den grønne omstilling.

Fremtidige tiltag med henblik på en retfærdig grøn omstilling.

Kommissionen har til hensigt at træffe opfølgende foranstaltninger til Rådets henstilling, navnlig med henblik på at fremme den offentlige debat om en retfærdig omstilling, forbedre data- og metodegrundlaget, overvågnings- og fremtidsanalyser, gennemgå fremskridtene i gennemførelsen af denne henstilling i forbindelse med multilateral monitorering, navnlig i forbindelse med det europæiske semester og i forbindelse med energiunionen og klimaindsatsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for gældende dansk ret, idet der alene er tale om en henstilling fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Henstillingen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang foreslåede tiltag i Kommissionens henstilling senere udmøntes i konkrete lovgivningsmæssige initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Henstillingen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens henstilling senere udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser

Henstillingen skønnes ikke i sig selv at medføre administrative konsekvenser for myndigheder eller erhvervslivet i Danmark. I det omfang Kommissionens henstilling senere udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre administrative eller andre konsekvenser.

8. Høring

Henstillingen om sikring af en retfærdig omstilling på vej mod klimaneutralitet er den 15. december 2021 sendt i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik samt specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold. Der er modtaget tre høringssvar.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) er enige med Kommissionen i, at den grønne omstilling frem mod 2030 kan skabe en million nye job og op imod to millioner job i 2050. Det er et konkret arbejde, der skal udføres, som kræver nye kompetencer, det gælder for såvel beskæftigede som ledige, og FH deler Kommissionens fokus på, at opkvalificering er vigtigt i denne sammenhæng. Der er en særlig risiko for, at visse brancher, uddannelsesgrupper og geografiske regioner er særligt sårbare over for de ændringer på arbejdsmarkedet, som følger med den grønne omstilling. Det er i den forbindelse vigtigt, at initiativet anerkender, at arbejdsmarkedets parter nationalt, regionalt og lokalt skal inddrages i alle faser af den politiske beslutningsproces. Derudover er det vigtigt, at initiativet anerkender, at alle 27 medlemslande har forskellige skatte- og socialsikringssystemer, som skal respekteres. FH understreger, at det er og skal være medlemslandene, der sikrer, at skatte- og socialsikringssystemer passer til de nationale behov.

Danske Regioner støtter henstillingens formål, da det er nødvendigt at sikre, at omstillingen mod et klimaneutralt EU i 2050 sker på en retfærdig måde, hvor socioøkonomiske udfordringer adresseres på tværs af alle politikområder, navnlig på klima-, energi- og miljøområdet. Danske Regioner imødekommer rådshenstillingens forslag til politiske initiativer, der på en fleksibel måde skal vejlede medlemslandene til at fremme en retfærdig omstilling, herunder med fokus på sikker beskæftigelse samt håndtering af energi- og transportfattigdom. Det er afgørende for den grønne omstilling, at der uddannes grønne kompetencer.

Dansk Arbejdsgiverforening finder det relevant, at henstillingen sætter fokus på at få realiseret det beskæftigelsesmæssige potentiale, som den grønne omstilling medfører. Mangel på arbejdskraft forsinker den grønne omstilling; der er derfor behov for arbejdsmarkedspolitikker i medlemslandene, som kan sikre, at medarbejdere har de rette kompetencer til at understøtte den grønne omstilling. DA støtter således henstillingens fokus på aktive arbejdsmarkedspolitikker, opkvalificering, omskoling af arbejdskraft og livslang læring, om end DA savner anbefalinger til medlemslandene om at gennemføre strukturelle reformer til at øge arbejdsudbuddet. DA er opmærksomme på, at henstillingen skal respektere nationale kompetencer inden for arbejdsmarkeds-, uddannelses- og skattepolitik. DA støtter derfor også, at Kommissionen vil bruge det europæiske semester til at monitorere medlemslandenes opfyldelse af målsætningerne i forslaget (frem for bindende krav). Endelig understreger DA vigtigheden af social dialog. Det er essentielt at inddrage arbejdsmarkedets parter på alle niveauer i udmøntningen af tiltagene i henstillingen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Et stort flertal af medlemslandene har tilkendegivet en positiv holdning til henstillingen. Der ventes således at være den fornødne opbakning til forslaget, som derfor forventes vedtaget.

Mange medlemslandes bekymringer er blevet imødekommet og flere tidligere knaster er blevet løst i løbet af de fem arbejdsgruppemøder, der har været om forslaget. En række lande, herunder Danmark, har bl.a. efterspurgt en lavere grad af administrative byrder forbundet med monitoreringen af henstillingen. Desuden har nogle medlemslande haft ønsker til mindre væsentlige tilpasninger, men anerkender, at formandskabets kompromisforslag alt i alt udgør en væsentlig forbedring. Formandskabets kompromistekst ser derfor ud til at få bred støtte.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter forslaget til rådshenstilling. Regeringen ønsker en ambitiøs og omkostningseffektiv, men også retfærdig klimaindsats i EU, der kan realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. reduktioner i forhold til 1990-niveauet samt drive den grønne omstilling både i Danmark og hele EU mod klimaneutralitet i senest 2050.

Regeringen hilser henstillingens fokus på en retfærdig grøn omstilling velkommen, da det er vigtigt at afbøde negative konsekvenser ved den grønne omstilling, men også at iværksætte initiativer, som kan opkvalificere arbejdstagere og muliggør, at de kan finde ny beskæftigelse, som understøtter den grønne omstilling.

Regeringen finder det positivt, at der i henstillingen oplistes en række forslag til politiske initiativer, der har til formål at adressere de sociale udfordringer ved den grønne omstilling. Regeringen bakker op om, at hvert enkelt medlemsland kan vælge at anvende tiltag, som adresserer deres landespecifikke problemer inden for deres nationale lovgivning. Det er vigtigt, at henstillingen respekterer medlemslandene nationale kompetencer inden for skatte-, arbejdsmarkeds-, social- og uddannelsespolitikken, ift. de politiske tiltag og initiativer, som foreslås gennemført.

Regeringen finder det ligeledes vigtigt, at fokus er på effektiv implementering af de afsatte midler under MFF 2021-2027 og genopretningsinstrumentet til grøn omstilling, herunder til at adressere socioøkonomiske konsekvenser heraf. Man er positiv over for formandskabets arbejde og kan acceptere kompromisteksten, som vurderes at være væsentlig bedre end det oprindelige forslag. Regeringen er tilfreds med, at kompromisteksten ikke længere refererer til den sociale klimafond, ligesom der er i højere grad er taget højde for de administrative byrder, som henstillingen pålægger medlemslande bl.a. under det europæiske semester. Regeringen havde dog gerne set, at alle referencer til skat var blevet udeladt, men accepterer, at dette ikke har været muligt.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. februar 2022 af Klima, Energi- og Forsyningsministeriet.

6. Beskæftigelse af personer med handicap

- Politisk debat

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På EPSCO-rådsmøde den 16. juni 2022 har det franske formandskab sat en politisk debat om inklusion af personer med handicap på arbejdsmarkedet på dagsordenen under overskriften "Adgang til arbejdsmarkedet for personer med handicap".

Den politiske debat har ikke i sig selv nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Regeringen ser positivt på drøftelsen, og vil tage medlemsstaternes indlæg til efterretning. Regeringen deler opfattelsen af, at personer med handicaps deltagelse på arbejdsmarkedet bør fremmes og støtter udveksling af erfaringer om udfordringer og tiltag i forhold til at inkludere og fastholde flere personer med handicap på arbejdsmarkedet.

2. Baggrund

Det franske formandskab har en politisk debat om beskæftigelse af personer med handicap på dagsordenen under overskriften "Adgang til arbejdsmarkedet for personer med handicap"

3. Formål og indhold

Drøftelsen ventes at have fokus på, hvordan man nationalt såvel som på europæisk plan kan understøtte og fremme inklusionen af personer med handicap på arbejdsmarkedet.

Der er lagt op til, at medlemslandene deler erfaringer og god praksis i forhold til at fremme deltagelsen af personer med handicap på arbejdsmarkedet. Den politiske drøftelse har på den måde i høj grad karakter af erfaringsudveksling mellem medlemslandene.

Der skal ikke vedtages erklæringer eller tiltag i forbindelse med drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Der er tale om uformelle drøftelser og udveksling af synspunkter. Den politiske debat har ikke i sig selv nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Der orienteres om punktet på møde i Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold forud for EPSCO-rådsmødet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne ventes at tage positivt imod drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser positivt på drøftelsen, og vil tage medlemsstaternes indlæg til efterretning.

Regeringen finder, at det er vigtigt, at der sættes fokus på, hvordan vi kan blive bedre til at inkludere personer med handicap på arbejdsmarkedet – særligt i en tid med stigende mangel på arbejdskraft. Regeringen ser et potentiale på det danske arbejdsmarked for at få flere personer med handicap i beskæftigelse.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. (evt.) Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til at ratificere ILO's konvention om afskaffelse af vold og chikane i arbejdslivet

- Principiel enighed

Revideret notat.

1. Resumé

Punktet er for nuværende sat på som et muligt punkt på dagsordenen for EPSCO-rådsmødet den 16. juni. Det er på nuværende tidspunkt ikke klart, hvad drøftelsen på EPSCO vil fokusere på, eller om drøftelsen overhovedet gennemføres.

Kommissionen har den 22. januar 2020 fremsat forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Den Europæiske Unions interesse at ratificere de dele af Den Internationale Arbejdsorganisations 2019-konvention om afskaffelse af vold og chikane i arbejdslivet (konvention nr. 190), der falder inden for Unionens kompetence. Der er ikke fremsat en revideret rådsafgørelse, og det er ikke oplyst, hvorvidt drøftelsen vil omhandle forslaget til rådsafgørelse fremsat i januar 2020.

Punktet har tidligere været på EPSCO-dagsordenen i marts 2020, men rådsmødet blev aflyst pga. lockdown og erstattet af en uformel videokonference med COVID som eneste dagsordenspunkt. Siden fremsættelse af udkastet til rådsafgørelse i januar 2020 er der opstået drøftelser om betydningen i forhold til medlemsstaternes ratifikation af ILO-konvention nr. 190. På den baggrund er Rådets Juridiske Tjeneste kommet med en vurdering heraf primo 2022.

Der synes blandt medlemslandene at være bred enighed om, at ratificering af ILO-konvention nr. 190 skal muliggøres, men ikke udgøre en forpligtelse.

2. Baggrund

I 2019 vedtog ILO's internationale Arbejdskonference en ny global konvention med ledsagende henstilling om at afskaffe vold og chikane i arbejdslivet. Konventionen understreger medlemslandenes ansvar for at fremme et sikkert arbejdsmiljø med nultolerance over for vold og chikane. Konventionen skal skabe rettigheder og den fornødne beskyttelse for arbejdstagere m.fl. på arbejdsmarkedet.

ILO's konventioner bliver bindende, når et medlemsland vælger at ratificere dem. Henstillinger ratificeres ikke, da de alene indeholder ikke-bindende retningslinjer for national implementering.

Kommissionen fremlagde den 22. januar 2020 udkast til rådsafgørelse vedr. bemyndigelse af medlemsstaterne til at ratificere ILO konvention nr. 190 i Unionens interesse. Af udkastet til rådsafgørelse fremgår, at dele af ILO-konventionen falder inden for Unionens kompetence, at Unionen ikke selv kan ratificere konventionen, og at medlemsstaterne derfor bør bemyndiges til at ratificere ILO-konventionen i

Unionens interesse. Efterfølgende opstod der i december 2020 drøftelser om, hvorvidt rådsafgørelsen ville *forpligte* medlemsstaterne til at ratificere ILO konventionen.

På den baggrund blev Rådet Juridiske Tjeneste (RJT) bedt om at komme med en udtalelse. Den udtalelse kom i januar 2022. RJT vurderer i udtalelsen, at den foreslåede rådsafgørelse vil forpligte medlemslandene til at ratificere ILO-konvention nr. 190.

Danmark har på nuværende tidspunkt ikke ratificeret ILO-konvention nr. 190.

3. Formål og indhold

Det er på nuværende tidspunkt ikke klart, hvad drøftelsen på EPSCO vil fokusere på, eller om drøftelsen overhovedet gennemføres.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Spørgsmålet om ILO-konvention 190's betydning for dansk ret er endnu ikke klarlagt. Det vil senere ske i det faste ILO-udvalg. Punktet opdateres hvis relevant frem mod EPSCO-rådsmødet.

7. Konsekvenser

Spørgsmålet om ILO-konvention 190's konsekvenser i Danmark er endnu ikke klarlagt. Det vil senere ske i det faste ILO-udvalg. Punktet opdateres hvis relevant frem mod EPSCO-rådsmødet.

8. Høring

Det foreliggende forslag til Rådets Afgørelse fra 2020 har været sendt til orientering til EU-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold. Det faste ILO-udvalg, som består af regeringen og arbejdsmarkedets parter er løbende orienteret.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der synes blandt medlemslandene at være bred enighed om, at ratificering af ILO-konvention nr. 190 skal muliggøres, men ikke udgøre en forpligtelse.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det meget vigtigt, at medlemslandene selv træffer afgørelse om ratifikation af ILO-konvention nr. 190. ILO er en trepartsorganisation, hvor både medlemslande og arbejdsmarkedets parter tager del i beslutningsprocessen, og hvor der også nationalt i Danmark er et tæt trepartssamarbejde om ILO konventionerne og deres ratifikation i forhold til den danske arbejdsmarkedsmodel.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog samlenotat om sagen den 5. marts 2020. Sagen skulle være forelagt for udvalget forud for EPSCO-rådsmødet den 19. marts 2020. Denne forelæggelse blev dog, ligesom rådsmødet, aflyst grundet COVID-19.